

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МІЖНАРОДНІ КОНТРАКТИ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 341.241(07.034)

M71

Укладач О. Ю. Мішин

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Протокол № 5 від 17.11.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Міжнародні контракти [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. Ю. Мішин. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 83 с.

Подано за темами навчальної дисципліни основні терміни та поняття, контрольні запитання для самодіагностики, питання для самостійного опрацювання. Наведено практичні завдання та методичні рекомендації щодо їхнього самостійного виконання студентами.

Рекомендовано для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня освітньої програми "Міжнародний бізнес".

УДК 341.241(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

В умовах глобалізації економіки, розвитку міжнародних економічних відносин актуальною є активізація зусиль з укладання та організації виконання міжнародних контрактів. Від змісту контрактів, дотримання їхньої структури, правильності вибору та чіткості формулювання базових умов постачання, рівня деталізації вимог до організації постачання товарів чи надання послуг залежить ефективність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів міжнародного бізнесу.

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів компетентностей щодо укладання та організації виконання міжнародних контрактів.

Навчальна дисципліна "Міжнародні контракти" належить до базових навчальних дисциплін професійного циклу.

Самостійна робота є важливим видом навчального навантаження, що дозволяє закріпити отримані під час аудиторних занять знання та доопрацювати питання, що не знайшли детального розгляду в аудиторії.

Цей вид навчальної роботи є важливою складовою навчального процесу, що має безпосередній вплив на зміст і глибину засвоєння матеріалу студентами. І водночас, основним засобом оволодіння знаннями та набуття навичок у позааудиторний час.

Метою самостійної роботи з навчальної дисципліни є забезпечення засвоєння дисципліни в повному обсязі шляхом поглибленого вивчення і систематизації набутих теоретичних знань.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види самостійної роботи: підготовка до семінарських, практичних і лабораторних занять, що полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці доповідей; підготовка до поточного та підсумкового контролю знань, що полягає в опрацюванні контрольних запитань, питань для самодіагностики; самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за зазначеною тематикою; самостійне виконання практичних завдань з урахуванням методичних рекомендацій.

Самостійна робота з навчальної дисципліни "Міжнародні контракти" передбачена навчальним планом і забезпечується конспектом лекцій, періодичною та науковою літературою.

Виконання самостійної роботи в повному обсязі дає можливість набуття досвіду організації підготовки міжнародних контрактів.

Змістовий модуль 1

Правові та організаційні засади укладання міжнародних контрактів

Тема 1. Міжнародні контракти в зовнішньоекономічній діяльності

Зміст теми:

- 1.1. Поняття про міжнародні контракти.
- 1.2. Функції, правові та економічні ознаки міжнародних контрактів.
- 1.3. Нормативно-правове забезпечення укладання міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: зовнішньоекономічний контракт; контракт; міжнародний контракт; міжнародний контракт купівлі-продажу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Теоретичні засади складання міжнародних контрактів.
2. Міжнародні контракти в системі зовнішньоекономічної діяльності.
3. Ознаки міжнародних контрактів.

Тематика есе

1. Українське законодавство з укладання міжнародних контрактів.
2. Міжнародне законодавство з укладання контрактів.
3. Сучасний стан міжнародної контрактної діяльності.
4. Сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Запитання для самодіагностики

1. Дайте визначення предмета навчальної дисципліни "Міжнародні контракти".
2. Дайте визначення об'єкта дослідження навчальної дисципліни "Міжнародні контракти".
3. Проаналізуйте методологічні основи навчальної дисципліни "Міжнародні контракти".
4. Які методи використовують під час вивчення навчальної дисципліни "Міжнародні контракти"?

5. Розкрийте сутність поняття "контракт".
 6. Розкрийте сутність поняття "міжнародний контракт".
 7. Назвіть видатних учених, що зробили значний внесок у розвиток теоретичних засад міжнародної контрактної діяльності.
 8. Дайте визначення поняття "зовнішньоекономічний контракт".
 9. Охарактеризуйте функції міжнародних контрактів.
 10. Назвіть правові ознаки міжнародних контрактів.
 11. Охарактеризуйте економічні ознаки міжнародних контрактів.
- Принципи укладання міжнародних контрактів.
12. Надайте характеристику нормативно-правового забезпечення укладання міжнародних контрактів.
 13. Охарактеризуйте законодавство з питань зовнішньоекономічної діяльності.
 14. Які тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності спостерігаються в Україні на сучасному етапі?

Тестові завдання

1. Контракт – це:

- а) угода між двома або більше сторонами, виконання якої забезпечується силою закону у разі дотримання учасниками певних умов;
- б) матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їхніх взаємних прав і зобов'язань у зовнішньоекономічній діяльності;
- в) усна або письмова домовленість між суб'єктами господарювання щодо реалізації продукції за кордон;
- г) перемовини між продавцем і покупцем з приводу реалізації продукції на світовому ринку.

2. Комерційний документ, що становить собою договір постачання товару і за необхідності послуг, які його супроводжують, що погоджений і підписаний експортером і імпортером, – це:

- а) міжнародний контракт купівлі-продажу;
- б) міжнародний контракт;
- в) контракт;
- г) реекспортний контракт;
- д) реімпортний контракт.

3. Меморандум про наміри складається та підписується:

- а) до підписання основного тексту контракту;
- б) після підписання основного тексту контракту;
- в) під час підписання основного тексту контракту.

4. Міжнародний контракт – це:

- а) угода між двома або більше сторонами, виконання якої забезпечується силою закону за умови дотримання учасниками певних умов;
- б) матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їхніх взаємних прав і зобов'язань у зовнішньоекономічній діяльності;
- в) усна або письмова домовленість між суб'єктами господарювання щодо реалізації продукції за кордон;
- г) перемовини між продавцем і покупцем з приводу реалізації продукції на світовому ринку.

5. Правовими ознаками міжнародного контракту є:

- а) спрямованість і досягнення певного правового результату (встановлення, зміну, припинення цивільних прав та обов'язків);
- б) вольова дія сторін за умови їхньої дієздатності;
- в) юридична правомірність (угода, яка не відповідає вимогам закону, не дійсна);
- г) правильної відповідь немає.

6. Економічні ознаки міжнародного контракту:

- а) контрагенти знаходяться в різних країнах;
- б) товар перетинає кордон, якщо це матеріальний об'єкт (виняток – реекспортна операція, коли товар не завозиться в країну реекспорту);
- в) розрахунки в іноземній валюті (виняток – товарообмінні операції);
- г) правильної відповідь немає.

7. Функції міжнародних контрактів:

- а) ініціативна;
- б) програмно-координаційна;
- в) інформаційна;
- г) гарантійна;
- д) правозахисна.

8. Програмно-координаційна функція міжнародних контрактів означає, що:

а) договір є актом прояву ініціативи та узгодженої волі сторін урегулювати певні відносини;

б) договір як програма поведінки сторін щодо здійснення господарських відносин і засіб узгодження, координації їхніх дій відповідно до економічних інтересів і намірів;

в) договір завдяки формальній визначеності його умов містить інформацію про правове становище сторін у договорі, яка необхідна сторонам, у відповідних випадках юрисдикційним органам, третім особам;

г) лише завдяки договору включаються в дію такі правові гарантії виконання договірних зобов'язань, як неустойка, задаток, застава тощо;

д) договір є правовою формою відносин, тобто формою, в межах якої забезпечується примусове виконання зобов'язань сторін шляхом використання майнових санкцій, засобів оперативного впливу.

9. Принципи укладання міжнародних контрактів:

а) свобода контракту;

б) обов'язковість контракту;

в) добросовісність і чесна ділова практика;

г) правильної відповіді немає.

10. Види оферти:

а) тверда оферта;

б) вільна оферта;

в) контроферта;

г) змішана оферта.

11. Тверда оферта надається:

а) лише одному покупцеві з зазначенням терміну, протягом якого діє пропозиція продавця, та наділяє продавця юридичною відповідальністю;

б) декільком покупцям водночас і не наділяє продавця юридичною відповідальністю;

в) як відповідь покупця на пропозицію продавця, де повідомляється про те, що покупець згоден акцептувати оферту, але лише з корективом, яку просить продавця внести до оферти;

г) усі відповіді правильні.

12. Джерелами права, яке регулює міжнародні контракти є:

- а) міжнародні угоди, правила, конвенції;
- б) національне законодавство;
- в) система нормативних актів, пов'язаних із регулюванням зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД);
- г) усталені традиції взаємовідносин суб'єктів права у міжнародній торгівлі;
- д) правильної відповідь немає.

13. Вільна оферта надається:

- а) як відповідь покупця на пропозицію продавця, де повідомляється про те, що покупець згоден акцептувати оферту, але лише з корективом, яку просить продавця внести до оферти;
- б) декільком покупцям водночас і не наділяє продавця юридичною відповідальністю;
- в) лише одному покупцеві із зазначенням строку, протягом якого діє пропозиція продавця, і наділяє продавця юридичною відповідальністю;
- г) усі відповіді правильні.

14. За українським законодавством права та обов'язки сторін міжнародного контракту визначаються правом:

- а) країни, обраної сторонами під час укладання контракту чи в результаті подальшого узгодження;
- б) країни-виробника продукції;
- в) країни-імпортера продукції;
- г) країни-експортера продукції.

15. Інформаційна функція міжнародних контрактів означає, що:

- а) договір є актом прояву ініціативи та узгодженої волі сторін урегулювати певні відносини;
- б) договір як програма поведінки сторін щодо здійснення господарських відносин і засіб узгодження, координації їхніх дій відповідно до економічних інтересів і намірів;
- в) договір завдяки формальній визначеності його умов містить інформацію про правове становище сторін у договорі, яка необхідна сторонам, у відповідних випадках юрисдикційним органам, третім особам;
- г) договір є правовою формою відносин, тобто формою, в межах якої забезпечується примусове виконання зобов'язань сторін шляхом використання майнових санкцій, засобів оперативного впливу.

16. Контроферта надається:
- а) лише одному покупцеві;
 - б) декільком покупцям;
 - в) як відповідь покупця на пропозицію продавця зі згодою покупця акцептувати оферту.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1 – 6; 9; 10; 15 – 17].

Тема 2. Види міжнародних контрактів

Зміст теми:

- 2.1. Класифікація міжнародних контрактів.
- 2.2. Характеристика різних видів контрактів.
- 2.3. Типові міжнародні контракти.

Основні терміни та поняття: міжнародні контракти купівлі-продажу; міжнародні бартерні контракти; міжнародні лізингові контракти; міжнародні реекспортні контракти; міжнародні реімпортні контракти.

Питання для самостійного опрацювання

- 1. Структура типових міжнародних контрактів.
- 2. Міжнародні контракти в грошовій формі.
- 3. Міжнародні реекспортні та реімпортні контракти.
- 4. Поняття про міжнародні контракти з аутсорсингу.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 2.1. Заповніть преамбулу міжнародного контракту з застосуванням вихідних даних, наведених далі.

Вихідні дані для заповнення міжнародного контракту:

Покупець:

Мюллер + Кремпель АГ (Müller + Krempel AG)

Schützenmattstrasse, 46

8180 Бюлах (Bülach)

Швейцарія

Telefon +41 44 863 35 20

Довірена особа: управитель магазину Іслер Марк (store manager Mr. Isler Mark), що діє на підставі рішення правління (Протокол № 21 від 2 лютого 2020 року).

Продавець:

ПрАТ "Ветропак Гостомельський Склозавод"

пл. Рекунова, 2

смт Гостомель, Київська область

08290 Україна

Довірена особа: Голова правління Гірник Андрій Павловича та директор з логістики та закупівель Лисенко Володимир Володимирович, що діють разом на підставі Рішення правління (Протокол №АТ-9 від 1 лютого 2020 року).

Запитання для самодіагностики

1. Надайте класифікацію міжнародних контрактів.
2. Охарактеризуйте види міжнародних контрактів за типом оформлення.
3. Розкрийте призначення разових міжнародних контрактів і контрактів з періодичним виконанням.
4. Охарактеризуйте види міжнародних контрактів за формою оплати.
5. Надайте багатокритеріальну класифікацію міжнародних контрактів.
6. Охарактеризуйте структуру і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу.
7. Надайте характеристику міжнародних аутсорсингових контрактів.
8. Розкрийте зміст міжнародних бартерних контрактів.
9. Опишіть структуру міжнародних реекспортних контрактів.
10. Охарактеризуйте призначення та зміст міжнародних реімпортних контрактів.
11. Опишіть порядок розроблення типових міжнародних контрактів.
12. Охарактеризуйте законодавче забезпечення укладання міжнародних контрактів.

Тестові завдання

1. За типом оформлення контракти можуть бути:
 - а) рамковими;
 - б) контрактами на термін;
 - в) змішаними;
 - г) правильної відповіді немає.

2. Такі види міжнародних контрактів, як: експортні, імпортні, реекспортні, реімпортні контракти, контракти перевезення, страхові контракти, ліцензійні та франчайзингові, контракти на виконання монтажних робіт, технічне обслуговування, проведення випробувань, розроблення проєктів, підрядні, субпідрядні контракти, орендні контракти, виділяють:

- а) залежно від предмету контракту;
- б) залежно від термінів виконання;
- в) за типом оформлення;
- г) за формою оплати;
- д) усі відповіді правильні.

3. Залежно від термінів виконання міжнародні контракти бувають:

- а) разові;
- б) з періодичним виконанням;
- в) у формі намірів;
- г) у формі домовленостей;
- г) змішані.

4. За формою оплати міжнародні контракти бувають:

- а) у грошовій формі;
- б) у товарній формі;
- в) без оплати;
- г) з попередньою оплатою.

5. Контракти на термін:

- а) передбачають поставку товару до чітко визначеного терміну, і в разі його порушення покупець має право розірвати угоду;
- б) містять основні умови, які потребують подальшого уточнення;
- в) фіксують намір покупця придбати товар без твердих зобов'язань;
- г) усі відповіді правильні.

6. Якщо продаж одного чи декілька товарів одночасно пов'язується, з купівлею іншого товару та розрахунки в іноземній валюті не здійснюються, то це:

- а) міжнародний контракт купівлі-продажу з оплатою у товарній формі;
- б) міжнародний контракт купівлі-продажу з оплатою у грошовій формі;
- в) міжнародний контракт купівлі-продажу зі змішаною оплатою;
- г) безготівковий міжнародний контракт купівлі-продажу.

7. Рамкові контракти:

- а) містять лише основні умови, які потребують подальшого уточнення;
- б) встановлюють намір покупця придбати товар без твердих зобов'язань;
- в) передбачають поставку товару до чітко визначеного терміну, і в разі його порушення покупець має право розірвати угоду;
- г) усі відповіді правильні.

8. Міжнародний реекспортний контракт:

- а) відображає продаж або вивезення за кордон раніше імпортованого (ввезеного) і не переробленого товару;
- б) означає, що продаж одного чи декілька товарів одночасно пов'язується з купівлею іншого товару і розрахунки в іноземній валюті не здійснюються під час первинного вивозу товару за кордон;
- в) припускає розрахунки у погодженій сторонами валюті, визначеними способами платежу і формами розрахунку під час первинного вивозу товару за кордон;
- г) відображає придбання або ввезення із-за кордону раніше експортованого (вивезеного) товару.

9. Міжнародний реімпортний контракт:

- а) відображає придбання або ввезення із-за кордону раніше експортованого (вивезеного) товару;
- б) означає, що продаж одного чи декілька товарів одночасно пов'язується з купівлею іншого товару та розрахунки в іноземній валюті не здійснюються під час первинного вивозу товару за кордон;
- в) припускає розрахунки у погодженій сторонами валюті, визначеними способами платежу та формами розрахунку під час первинного вивозу товару за кордон;
- г) відображає продаж або вивезення за кордон раніше імпортованого (ввезеного) і не переробленого товару.

10. До документів, які супроводжують імпортні операції:

- а) документ про сплату імпортного мита, ПДВ і акцизів;
- б) документ про сплату митних зборів за митне оформлення;
- в) ліцензія;
- г) товаротранспортні документи (CMR, рахунок-фактура, сертифікат якості та походження, пакувальний лист);
- д) правильної відповіді немає.

11. До реімпортних операцій належать:

- а) повернення товарів, раніше поставлених за кордон на консигнацію (продаж товарів через консигнаційні склади, посередників, при цьому експортер є власником товарів);
- б) повернення забракованих покупцем товарів;
- в) повернення товарів, не реалізованих на аукціонах;
- г) товари, які повертаються з виставок і ярмарок.

12. Міжнародні контракти аутсорсингу – це контракти, що:

- а) регулюють передачу організацією, на підставі договору, певних бізнес-процесів або виробничих функцій на обслуговування іншій компанії, що спеціалізується у відповідній сфері;
- б) відображують систему міжнародних товарно-грошових відносин між суб'єктами різних країн із приводу купівлі-продажу послуг;
- в) відображують господарські операції фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів або землі у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) під відсоток і на визначений строк;
- г) правильною відповідь немає.

13. Міжнародний субпідрядний контракт – це контракт:

- а) з організацією або особою на часткове виконання будь-яких робіт, що укладається головним підрядником, тобто виконавцем по цих роботах;
- б) який відображує систему міжнародних товарно-грошових відносин між суб'єктами різних країн із приводу купівлі-продажу послуг;
- в) який відображує господарські операції фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів або землі у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) під відсоток і на визначений строк;
- г) який регулює передачу організацією, на підставі договору, певних бізнес-процесів або виробничих функцій на обслуговування іншій компанії, що спеціалізується у відповідній сфері.

14. Предметом міжнародного субпідрядного контракту є:

- а) будівництво;
- б) реконструкція;
- в) капітальний ремонт будівель, споруд чи інших об'єктів;
- г) виконання монтажних, пусконаладжувальних та інших робіт.

15. Типовий міжнародний контракт – це:

а) зразковий договір чи ряд уніфікованих умов, викладених у письмовій формі, сформульованих заздалегідь з урахуванням торгової практики чи торговельних звичаїв і прийнятих договірними сторонами після того, як вони були погоджені з вимогами конкретної угоди;

б) форма міжнародного договору у грошовій формі, яка не містить помилок і недоліків;

г) форма змішаного міжнародного договору, яка не містить помилок і недоліків.

в) форма міжнародного договору у товарній формі, що складена з урахуванням торгових звичаїв і не містить помилок, неточностей.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацьовувати на основі літературних джерел [1; 2; 6; 10; 11; 13 – 17].

Практичне завдання

Завдання 2.1. Преамбулу міжнародного контракту доцільно заповнювати за такою структурою:

М. _____ " ____ " _____ 20 __ р.

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі іменується "Покупець") в особі _____,

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

з одного боку,

та _____

_____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі іменується "Продавець") в особі _____,

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

що діє на підставі _____,

з другого боку, уклали цей Контракт міжнародної купівлі-продажу товарів (надалі іменується "Контракт") про таке.

Тема 3. Структура та зміст міжнародних контрактів

Зміст теми:

- 3.1. Основні умови міжнародних контрактів.
- 3.2. Структура міжнародних контрактів.
- 3.3. Додаткові умови міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: міжнародний контракт; страхування; преамбула; форс-мажорні обставини; рекламація; упаковка; маркування; умови міжнародних контрактів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття про типовий міжнародний контракт аутсорсингу.
2. Типовий міжнародний контракт реімпорту.
3. Типовий міжнародний контракт реекспорту.

Тематика есе

1. Призначення реекспортних контрактів.
2. Особливості укладання реімпортних контрактів.
3. Особливості контрактної діяльності в європейських країнах.
4. Відмінності в процедурах укладання контрактів в Україні та за кордоном.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 3.1. Здійсніть переклад тексту преамбули та першого розділу типового міжнародного контракту з сервісного обслуговування на англійську мову. Охарактеризуйте його зміст. Інформацію про виконавців контракту і їхні банківські реквізити можна вказати умовну на власний розсуд.

Завдання 3.2. Заповніть перший і другий розділи міжнародного контракту купівлі-продажу. Вихідні дані для заповнення контракту наведено далі.

Предмет контракту – придбання товарів:

- 1) велика банка для зберігання об'ємом 3,4 л (кількість – 2 000 шт., ціна 1 шт. – 28 грн);
- 2) велика банка для зберігання об'ємом 4,2 л (кількість – 2 000 шт., ціна 1 шт. – 33 грн);
- 3) мельниця для спецій об'ємом 100 мл (кількість – 3 000 шт., ціна 1 шт. – 75 грн);

4) ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 25 мл (кількість – 4 000 шт., ціна 1 шт. – 15 грн);

5) ПЕТ-пляшка для гарячого розливу фруктових соків, сиропів, соусів об'ємом 50 мл (кількість – 4 000 шт., ціна 1 шт. – 20 грн);

Сума контракту вказується у доларах США за курсом НБУ на поточну дату.

Умови постачання Інкотермс: DAP / Бюлах, Швейцарія / склад Покупця, згідно з Інкотермс 2020.

Запитання для самодіагностики

1. Назвіть основні умови міжнародних контрактів.
2. Перерахуйте обов'язкову інформацію, яка має бути відображена в міжнародних контрактах.
3. Охарактеризуйте структуру міжнародних контрактів.
4. Назвіть розділи міжнародного контракту.
5. Охарактеризуйте зміст преамбули в міжнародному контракті.
6. Розкрийте поняття про предмет міжнародного контракту.
7. Охарактеризуйте страхові умови міжнародного контракту.
8. Назвіть додаткові умови міжнародних контрактів.
9. Розкрийте зміст розділу міжнародного контракту "Умови платежів".
10. Охарактеризуйте розділ контракту "Санкції і рекламації".
11. Поясніть, як у міжнародних контрактах фіксуються можливість та порядок внесення доповнень та змін до контракту.
12. Назвіть розділ міжнародного контракту, в якому відображуються транспортні умови постачання продукції.

Тестові завдання

1. Назва та реєстраційний номер контракту, місце та дата його укладення, визначення сторін, повне найменування сторін-учасників, скорочене визначення сторін як контрагентів подаються у такому розділі контракту, як:
 - а) преамбула;
 - б) предмет контракту;
 - в) термін та умови поставки;
 - г) ціна і загальна сума контракту;
 - д) умови платежів;
 - е) приймання-здача товару.

2. Види товарів (робіт, послуг), які один з контрагентів зобов'язаний поставити (здійснити) іншому, з зазначенням точного найменування, марки, сорту або кінцевого результату роботи, що виконується, зазначаються в такому розділі міжнародного контракту, як:

- а) предмет контракту;
- б) гарантії, претензії щодо кількості та якості;
- в) упаковка і маркування;
- г) страхування;
- д) форс-мажорні обставини;
- е) санкції та рекламації.

3. Інформація про базисні умови постачання, які визначають зобов'язання продавця та покупця з доставки товару і встановлюють момент переходу з продавця на покупця ризику випадкової загибелі або псування товару, наводиться у такому розділі контракту, як:

- а) умови постачання;
- б) арбітраж;
- в) юридичні адреси сторін;
- г) страхування;
- д) форс-мажорні обставини;
- е) санкції та рекламації.

4. Приймання продукції, що поставляється без тари, у відкритій тарі, приймання за масою брутто та кількістю місць продукції, що постачаються у тарі, здійснюється за базисними умовами:

- а) EXW чи DDP;
- б) FCA чи FAS;
- в) FOB чи CFR;
- г) CIF чи CPT;
- д) CIP; DAT;
- е) DAP.

5. Основні умови страхування, що зазначаються у міжнародному контакті містять:

- а) обов'язки експортера й імпортера зі страхування вантажу;
- б) тривалість та обсяг страхової гарантії;
- в) умови страхування;
- г) види ризиків, від яких має бути застрахований вантаж.

6. У розділі контракту "Санкції та рекламації" відображують:

- а) види санкцій, які можуть застосовувати продавці та покупці, у зв'язку з невиконанням умов зовнішньоекономічного контракту;
- б) спосіб розрахунку конвенційного штрафу та/або збитків;
- в) умова про одностороннє анулювання контракту у разі невиконання однієї зі сторін зазначених обов'язків;
- г) порядок подання рекламацій;
- д) власний варіант відповіді.

7. У міжнародному контракті записують:

- а) повні юридичні адреси сторін, які відповідають адресам сторін, що містяться у зареєстрованих статутах;
- б) короткі юридичні адреси сторін, які відповідають адресам сторін, що містяться у зареєстрованих статутах;
- в) фактичні адреси сторін;
- г) адреси виробничих потужностей суб'єктів міжнародної контрактної діяльності.

8. У розділі "Юридичні адреси сторін" у міжнародному контракті зазначають:

- а) повні юридичні адреси сторін, які відповідають адресам, що містяться у зареєстрованих статутах підприємств;
- б) імена представників сторін;
- в) банківські рахунки та адреси обслуговуваних банків;
- г) правильної відповідь немає.

9. Згідно з рекомендаціями Міжнародної торгової палати форс-мажорні обставини поділяються на такі категорії:

- а) повінь, землетрус, шторм, осідання ґрунту, цунамі, інші стихійні лиха природи; епідемії;
- б) пожежі, вибухи, вихід з ладу чи пошкодження машин та устаткування;
- в) страйки, саботаж, локаут та інші непередбачені зупинки на виробництві;
- г) оголошена чи неоголошена війна, революція, масові безпорядки, піратство;
- д) законні або незаконні дії органів державної влади чи управління та їх структурних підрозділів, які перешкоджають виконанню контракту.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1; 2; 4; 6; 9 – 11; 14 – 17].

Практичні завдання

Завдання 3.1. Заповнення преамбули та першого розділу міжнародного контракту слід здійснювати за формою табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Форма преамбули та першого розділу міжнародного контракту з сервісного обслуговування

Українською мовою		Англійською мовою	
1		2	
К О Н Т Р А К Т № ____			
м. _____, Україна	_____ 20__ р	_____, Ukraine	_____ 20__ р
ТОВ " _____", м. _____, Україна, в особі генерального директора _____, який діє на підставі Статуту, надалі ЗАМОВНИК, з одного боку, та фірма _____ м. _____ Німеччина, в особі _____, пана _____, що діє на підставі _____, надалі ВИКОНАВЕЦЬ, з іншого боку – уклали цей контракт про таке:			
1. ПРЕДМЕТ КОНТРАКТУ			
1.1. Замовник доручає, а Виконавець зобов'язується здійснити постгарантійне обслуговування наявного обладнання Замовника – _____ виробництва _____, яке охоплює повну діагностику технічного стану обладнання, функціонування всіх систем обладнання, включно з налаштуваннями і регулюваннями, передбаченими технічним регламентом			
1.2. Для здійснення постгарантійного обслуговування Виконавець зобов'язується направити свого техника до місця проведення робіт за розташуванням обладнання – Україна, місто _____, вул. _____			

1	2
1.3. Постгарантійне обслуговування обладнання має бути виконане Виконавцем протягом двох робочих днів з моменту прибуття спеціаліста Виконавця до місця проведення робіт	
1.4. Виконавець має почати роботи протягом двох календарних тижнів з моменту внесення попередньої оплати	

Завдання 3.2. Перший і другий розділ міжнародного контракту рекомендується скласти із застосуванням шаблону, наведеного далі.

Розділ 1. Предмет контракту

1.1. У порядку та на умовах, визначених цим Контрактом, Продавець зобов'язується продати Покупцеві, а Покупець зобов'язується придбати від Продавця на умовах _____ (згідно з Інкотермс 2020 р.) товари відповідно до специфікацій, які додані до цього Контракту та які є невід'ємною частиною останнього.

1.2. Кожна зі Сторін гарантує, що на момент укладання цього Контракту вона не є жодним чином обмеженою законом, іншим нормативним чи правозастосовчим актом, судовим рішенням або іншим, передбаченим відповідним чинним законодавством, способом у своєму праві укласти цей Контракт і виконувати усі умови, визначені у ньому.

1.3. Продавець і Покупець відповідно підтверджують, що укладання цього Контракту та виконання передбачених ним умов для Продавця і Покупця не суперечить нормам чинного в Україні законодавства, а для Покупця (Продавця – зазначити контрагента-нерезидента) також – нормам законодавства країни місця знаходження останнього, відповідно до яких здійснюється господарська або інша діяльність Сторін, а також відповідно підтверджують те, що укладання цього Контракту та виконання передбачених ним умов не суперечить цілям діяльності Сторін, положенням їхніх установчих документів чи інших локальних актів Сторін.

Розділ 2. Ціна товару та загальна сума контракту

2.1. Ціни на товари визначаються у доларах США (USD) із урахуванням умов _____.

2.2. Загальна сума Контракту встановлюється відповідно до доданих специфікацій і становить _____ (_____) доларів США.

Тема 4. Організація підготовки та укладання міжнародних контрактів

Зміст теми:

- 4.1. Етапи підготовки та укладання міжнародних контрактів.
- 4.2. Роль торгових звичаїв в укладанні міжнародних контрактів.
- 4.3. Тактичні прийоми переговорного процесу.

Основні терміни і поняття: міжнародний контракт; ділові переговори; переговорний процес; торгові звичаї; комерційні переговори.

Питання для самостійного опрацювання

1. Види ділових переговорів.
2. Відмінності ділових переговорів і ділових бесід.
3. Види домовленостей між учасниками ділових переговорів

Тематика есе

1. Вплив торгових звичаїв на укладання міжнародних контрактів.
2. Найефективніші методи переконання партнерів при укладанні міжнародних контрактів.
3. Успішні зарубіжні практики ведення ділових переговорів.

Запитання для самодіагностики

1. Охарактеризуйте порядок підготовки та укладання міжнародних договорів.
2. Назвіть етапи підготовки до проведення ділових переговорів.
3. Розкрийте сутність поняття "тактика переговорного процесу".
4. Обґрунтуйте роль торгових звичаїв в укладанні міжнародних контрактів.
5. Охарактеризуйте методи ведення переговорів.
6. Назвіть умови застосування торгових звичаїв.
7. Розкрийте правила застосування торгових звичаїв.
8. Висвітліть поняття про техніку переговорного процесу.
9. Надайте класифікацію міжнародних переговорів.
10. Обґрунтуйте роль невербальних засобів спілкування у переговорному процесі.
11. Назвіть види ділових переговорів.

12. Чим ділові переговори відрізняються від ділових бесід?
13. Які методи переконання партнерів у ділових переговорах ви знаєте?

Тестові завдання

1. Розмістіть у правильній послідовності етапи підготовки до міжнародних переговорів:
 - а) формування складу учасників переговорів;
 - б) інформаційна підготовка до переговорів;
 - в) відпрацювання формулювань, понять, суджень;
 - г) визначення послідовності та змісту аргументації;
 - д) визначення мети переговорів;
 - е) обговорення місця і часу проведення переговорів.

2. Порядок укладання контракту охоплює такі етапи:
 - а) переддоговірний етап;
 - б) комерційні переговори;
 - в) ознайомчі переговори;
 - г) наміри;
 - д) обговорення.

3. Попередній етап переговорів охоплює:
 - а) попередні переговори;
 - б) підготовка проєкту міжнародного контракту;
 - в) параграфування міжнародного контракту;
 - г) підписання міжнародного контракту;
 - д) усі відповіді правильні.

4. Етап комерційних переговорів охоплює:
 - а) узгодження умов міжнародного контракту;
 - б) парафування тексту міжнародного контракту;
 - в) підписання міжнародного контракту;
 - г) виконання міжнародного контракту;
 - д) усі відповіді правильні.

5. Парафування тексту контракту – це:
 - а) візування кожної сторінки підписами повноважних представників сторін;
 - б) виділення параграфів у тексті міжнародного контракту;

- в) підготовка тексту міжнародного контракту;
- г) виконання контракту.
- д) правильної відповіді немає.

6. Кінцевим етапом укладання міжнародного контракту є:

- а) підписання керівниками або їхніми заступниками, тобто особами, які уповноважені довіреністю, підписаною керівниками компаній, юридичні адреси яких вказані в контракті;
- б) підписання винятково керівниками сторін, що співпрацюють;
- в) виконання умов міжнародного контракту;
- г) усі відповіді правильні.

7. Право підпису міжнародного контракту мають:

- а) керівники підприємств, які укладають міжнародний контракт, або уповноважені особи, які мають довіреність;
- б) тільки керівники підприємств, які укладають міжнародний контракт;
- в) тільки довірені особи керівників підприємств, які укладають міжнародний контракт;
- г) усі відповіді правильні.

8. До ознак торгових звичаїв належать:

- а) постійність дотримання;
- б) повторюваність;
- в) відома тривалість існування у часі та просторі;
- г) визначеність, яка допускається законодавством і не суперечить добрим звичаям та публічному порядку;
- д) правильної відповіді немає.

9. За кількістю учасників міжнародні переговори бувають:

- а) двосторонні;
- б) багатосторонні;
- в) змішані;
- г) разові;
- д) постійні;
- е) з перервами.

10. За періодичністю проведення міжнародні переговори бувають:

- а) разові;
- б) постійні;

- в) з перервами.
- г) двосторонні;
- д) багатосторонні;
- е) змішані;
- є) усі відповіді правильні.

11. За умовами проведення міжнародні переговори бувають:

- а) в умовах конфлікту;
- б) в рамках співробітництва;
- в) разові;
- г) двосторонні;
- д) багатосторонні;
- е) з перервами;
- є) постійні.

12. Залежно від цілей міжнародні переговори бувають:

- а) спрямовані на установлення відносин;
- б) спрямовані на продовження наявних відносин;
- в) спрямовані на зміну характеру відносин;
- г) на двосторонні угоди;
- д) на багатосторонні домовленості;
- е) неструктуровані;
- є) безсистемні.

13. За характером міжнародні переговори бувають:

- а) офіційні;
- б) неофіційні;
- в) разові;
- г) періодичні;
- д) багатосторонні;
- е) односторонні.

14. До тактичних прийомів переговорного процесу належать:

- а) "відхід або відхилення від боротьби";
- б) "затягування"; "вичікування", "салями";
- в) "пакування";
- г) "завищення вимог";
- д) "розміщення помилкових акцентів у власній позиції";
- е) правильної відповіді немає.

15. Тактичний прийом переговорного процесу, який застосовується, коли зачіпаються питання, небажані для обговорення, або коли небажано давати партнерові точну інформацію чи однозначну відповідь. Цей прийом полягає в тому, що партнера просять відкласти розгляд того або іншого питання, перенести його на інше засідання та носить назву:

- а) "відхід або відхилення від боротьби";
- б) "затягування", "вичікування", "салями";
- в) "пакування";
- г) "завищення вимог";
- д) "розміщення помилкових акцентів у власній позиції".

16. Тактичний прийом переговорного процесу, який полягає в тому, щоб продемонструвати партнерові крайню зацікавленість у вирішенні якогось питання, що у дійсності є другорядним. Прийом переговорного процесу застосовується для того, щоб, знявши другорядне питання з порядку денного, одержати необхідні рішення з іншого, більш важливого питання, носить назву:

- а) "розміщення помилкових акцентів у власній позиції";
- б) "відхід, або відхилення від боротьби";
- в) "затягування"; "вичікування", "салями";
- г) "пакування";
- д) "завищення вимог".

17. Підняті плечі й опущена голова – це жест, що означає:

- а) образу;
- б) щирість і відкритість;
- в) почуття власної провини;
- г) захист, оборону;
- д) брехню;
- е) критичну оцінку;
- є) уважне слухання.

18. Якщо людина спирається підборіддям на долоню, вказівний палець уздовж щоки, інші пальці нижче рота, то ця поза означає:

- а) критичну оцінку;
- б) щирість і відкритість;
- в) почуття власної провини;
- г) захист, оборону;

- д) брехню;
- е) прийняття рішення;
- є) уважне слухання.

19. Відтягування комірця, почісування носа, ока свідчать про таке явище, як:

- а) брехня;
- б) щирість і відкритість;
- в) почуття власної провини;
- г) захист, оборону;
- д) неухажність;
- е) прийняття рішення;
- є) уважне слухання.

20. Розстебнутий піджак (або знятий) свідчить про:

- а) відкритість, дружнє розташування;
- б) спокій;
- в) почуття власної провини;
- г) захист, оборону;
- д) неухажність;
- е) прийняття рішення;
- є) уважне слухання.

21. Повільне зняття окулярів, ретельне протирання скла свідчить про:

- а) бажання виграти час, підготовку до опору;
- б) захист, оборону;
- в) неухажність;
- г) прийняття рішення;
- д) уважне слухання;
- е) почуття власної провини або напружене сприйняття;
- є) незацікавленість.

22. Сидіння верхи на стільці свідчить про:

- а) агресивний стан співрозмовника;
- б) розважливий стан співрозмовника;
- в) неухажність співрозмовника;
- г) зацікавленість співрозмовника;
- д) щирість і відкритість співрозмовника;

- е) спокійний стан співрозмовника;
- є) невпевненість співрозмовника.

23. Якщо до обговорення пропонується не одне питання або пропозиція, а декілька, то мова йде про такий тактичний прийом переговорного процесу, як:

- а) "пакування";
- б) "відхід, або відхилення від боротьби";
- в) "затягування", "вичікування", "салямї";
- г) "завищення вимог";
- д) "розміщення помилкових акцентів у власній позиції".

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1; 2; 6; 8; 9; 11; 12; 14 – 16].

Тема 5. Організація виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу

Зміст теми:

- 5.1. Етапи виконання міжнародних контрактів.
- 5.2. Підготовка товару до відвантаження.
- 5.3. Зовнішньоторговельна документація, якою оформлюється виконання міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: міжнародний контракт; зовнішньоторговельна документація; зовнішньоекономічні контракти; маркування.

Питання для самостійного опрацювання

- 1. Відмінності переговорів і ділових бесід.
- 2. Види домовленостей між учасниками ділових переговорів.

Тематика есе

- 1. Етапи успішної підготовки товару до відвантаження.
- 2. Тактика організації переговорного процесу.
- 3. Прийоми переговорного процесу.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 5.1. Проаналізуйте географічну структуру експорту. Вихідні дані для аналізу наведено у табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Вихідні дані для аналізу географічної структури експорту

Країни	Експорт продукції у минулому періоді		Експорт продукції у звітному періоді		Абсолютне відхилення	
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	в сумі, тис. грн	в структурі, %
1	2	3	4	5	6	7
Усього	?	?	?	?	?	?
Мадагаскар	699,3	?	1 090,6	?	?	?
Малаві	84,9	?	501,3	?	?	?
Малайзія	130 670,2	?	125 583,4	?	?	?
Малі	12 036,0	?	23 439,0	?	?	?
Мальта	66 195,4	?	65 682,5	?	?	?
Марокко	221 305,5	?	363 207,9	?	?	?
Маршаллові Острови	51 902,2	?	12 422,2	?	?	?
Мексика	129 232,6	?	155 567,9	?	?	?
Мозамбiк	2 303,1	?	10 478,8	?	?	?
Республіка Молдова	707 583,5	?	789 204,3	?	?	?
Монако	1 344,2	?	650,4	?	?	?
Монголія	22 250,9	?	29 158,2	?	?	?
М'янма	44 375,8	?	35 671,0	?	?	?
Непал	14 176,5	?	17 723,4	?	?	?
Нігерія	94 709,3	?	105 219,9	?	?	?
Нідерланди	1 676 127,4	?	1 603 531,1	?	?	?
Нікарагуа	208,4	?	161,2	?	?	?
Німеччина	1 754 185,7	?	2 208 355,5	?	?	?
Нова Зеландія	2 039,9	?	5 200,4	?	?	?
Норвегія	19 295,8	?	27 976,8	?	?	?
Об'єднані Арабські Емірати	384 533,4	?	486 162,9	?	?	?
Оман	33 990,4	?	59 116,2	?	?	?
Пакистан	164 433,2	?	130 831,1	?	?	?
Палестина	21 830,9	?	24 164,4	?	?	?
Панама	28 125,8	?	7 231,7	?	?	?
Перу	21 840,5	?	8 479,1	?	?	?
Південна Африка	78 455,8	?	34 114,3	?	?	?

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4	5	6	7
Південний Судан	1 732,4	?	2 954,8	?	?	?
Польща	2 724 589,7	?	3 257 248,5	?	?	?
Португалія	264 143,8	?	247 046,4	?	?	?
Пуерто-Ріко	1 797,0	?	1 719,4	?	?	?
Республіка Македонія	30 694,8	?	15 818,9	?	?	?
Реюньйон	3 883,3	?	2 213,4	?	?	?
Російська Федерація	3 936 464,3	?	3 652 603,7	?	?	?
Руанда	1 932,7	?	795,9	?	?	?
Румунія	841 609,8	?	932 648,6	?	?	?
Сан-Марино	1 948,4	?	2 613,5	?	?	?
Саудівська Аравія	517 239,8	?	749 022,5	?	?	?
Сейшельські Острови	3 748,9	?	1 051,4	?	?	?
Сенегал	93 800,7	?	169 039,7	?	?	?
Сент-Кітс і Невіс	2 735,0	?	2 875,3	?	?	?
Сербія	170 866,0	?	268 805,0	?	?	?
Сінгапур	65 016,0	?	165 717,1	?	?	?

Завдання 5.2. Проаналізуйте географічну структуру експорту, імпорту та динаміку показників експорту та імпорту за вихідними даними, наведеними у табл. 5.2. Показники структури та динаміки експорту й імпорту слід подати графічно.

Таблиця 5.2

Географічна структура експорту та імпорту продукції

Країни	Експорт продукції у минулому періоді		Імпорт продукції у звітному періоді		Експортно-імпортне сальдо	
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	%
1	2	3	4	5	6	7
Усього	?	?	?	?	?	?
Білорусь	1 304 196,7	?	3 786 929,0	?	?	?
Болгарія	513 862,3	?	259 422,0	?	?	?
Болівія	833,4	?	236,7	?	?	?
Боснія і Герцеговина	32 039,8	?	12 527,7	?	?	?
Ботсвана	456,6	?	1 323,5	?	?	?
Бразилія	44 837,2	?	195 088,2	?	?	?

Закінчення табл. 5.2

1	2	3	4	5	6	7
Буркіна-Фасо	11 576,1	?	2,7	?	?	?
Бурунді	267,9	?	692,1	?	?	?
Велика Британія	584 229,9	?	892 120,1	?	?	?
Венесуела	20 580,1	?	176,6	?	?	?
В'єтнам	132 023,0	?	414 623,1	?	?	?
Віргінські Острови (Брит.)	4 712,1	?	114,1	?	?	?
Вірменія	136 697,1	?	21 083,4	?	?	?
Габон	14 202,8	?	6,1	?	?	?
Гаїті	8 458,9	?	31,9	?	?	?
Гамбія	23 967,8	?	0,4	?	?	?
Гана	72 609,4	?	156 178,5	?	?	?
Гаяна	911,0	?	75 996,4	?	?	?
Гватемала	2 062,5	?	54 288,4	?	?	?
Гвінея	19 293,6	?	118 490,8	?	?	?
Гондурас	149,2	?	4 250,0	?	?	?
Гонконг	47 725,3	?	108 085,0	?	?	?
Гренландія	0,2	?	7 595,1	?	?	?
Греція	279 900,7	?	270 459,0	?	?	?
Грузія	479 992,2	?	133 632,7	?	?	?
Данія	249 974,8	?	275 633,4	?	?	?
Джибуті	34 939,1	?	–	?	?	?
Домініканська Республіка	3 871,5	?	4 409,8	?	?	?
Еквадор	908,1	?	76 142,5	?	?	?
Екваторіальна Гвінея	6 312,2	?	11,0	?	?	?
Еритрея	928,2	?	0,4	?	?	?
Естонія	152 061,5	?	95 790,9	?	?	?
Ефіопія	93 419,6	?	3 308,9	?	?	?
Єгипет	1 556 938,4	?	96 783,0	?	?	?
Італія	2 628 763,8	?	2 033 022,5	?	?	?

Завдання 5.3. Визначте експортно-імпорتنе сальдо зовнішньої торгівлі за даними табл. 5.3. Графічно подайте значення експортно-імпортного сальдо за п'яти країнами з найбільшим і найменшим товарообігом.

Вихідні дані для аналізу експортно-імпортного сальдо

Країна	Обсяги експорту, тис. дол. США	Обсяги імпорту, тис. дол. США	Експортно- імпортне сальдо, тис. дол. США
США	1 111 359,4	2 962 372,5	?
Сьєрра-Леоне	4 315,5	501,4	?
Таджикистан	34 431,1	654,5	?
Таїланд	228 577,9	198 521,5	?
Тайвань, Провінція Китаю	68 840,0	252 034,6	?
Танзанія, Об'єднана Республіка	17 419,7	12 739,0	?
Тоґо	15 928,7	2,2	?
Туніс	392 009,1	23 603,1	?
Туреччина	2 352 356,0	1 714 301,8	?
Туркменістан	56 835,9	144 407,9	?
Тринідад і Тобаґо	653,9	342,2	?
Уґанда	12 230,3	7 226,4	?
Угорщина	1 646 045,9	1 260 239,9	?
Узбекистан	286 023,2	121 381,1	?
Уругвай	504,3	12 783,7	?
Фарерські Острови	–	8 672,0	?
Філіппіни	329 405,2	58 565,8	?
Фінляндія	80 642,8	326 187,7	?
Мальвінські Острови	–	1 184,6	?
Франція	537 647,1	1 480 571,5	?
Хорватія	35 010,5	46 453,3	?
Центральноафриканська Республіка	710,0	1,5	?
Чад	1 690,2	–	?
Чехія	878 035,7	1 034 786,6	?
Чилі	8 028,8	43 416,1	?
Чорногорія	6 997,8	647,7	?
Швейцарія	108 638,1	1 644 924,6	?
Швеція	70 190,2	465 479,2	?
Шри-Ланка	40 837,6	39 755,1	?
Японія	231 866,2	737 435,4	?
США	1 111 359,4	2 962 372,5	?

Завдання 5.4. Проаналізуйте товарну структуру експорту за вихідними даними, наведеними у табл. 5.4.

Таблиця 5.4

Вихідні дані для аналізу товарної структури експорту

Вид продукції	Обсяги експорту, тис. дол. США	Питома вага у загальному обсязі експортних постачань, %
1	2	3
Усього	?	?
1. Продукти з м'яса, риби	21 747,0	?
2. Цукор і кондитерські вироби з цукру	366 878,1	?
3. Какао та продукти з нього	204 076,5	?
4. Готові продукти із зерна	268 310,0	?
5. Продукти перероблення овочів	172 289,8	?
6. Алкогольні й безалкогольні напої та оцет	229 841,7	?
7. Залишки та відходи харчової промисловості	1 224 764,2	?
8. Тютюн і промислові замітники тютюну	398 709,1	?
9. Сіль, сірка, землі та каміння	443 055,1	?
10. Руди, шлак і зола	3 035 252,9	?
11. Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	861 312,5	?
12. Продукти неорганічної хімії	883 220,4	?
13. Органічні хімічні сполуки	229 546,2	?
14. Фармацевтична продукція	216 178,0	?
15. Добрива	70 393,2	?
16. Екстракти дубильні	101 328,6	?
17. Ефірні олії	124 480,0	?
18. Продукти з м'яса, риби	21 747,0	?
19. Цукор і кондитерські вироби з цукру	366 878,1	?
20. Какао та продукти з нього	204 076,5	?
21. Готові продукти із зерна	268 310,0	?
22. Продукти переробки овочів	172 289,8	?
23. Різні харчові продукти	131 984,3	?
24. Алкогольні й безалкогольні напої та оцет	229 841,7	?
25. Залишки та відходи харчової промисловості	1 224 764,2	?
26. Тютюн і промислові замітники тютюну	398 709,1	?
27. Шовк	21,9	?

1	2	3
28. Вовна	7 654,8	?
29. Бавовна	2 702,9	?
30. Спеціальні тканини	3 562,4	?
31. Текстильні матеріали	10 710,8	?
32. Трикотажні полотна	9 886,7	?
33. Взуття	194 470,1	?
34. Головні убори	6 055,7	?

Завдання 5.5. Здійсніть розрахунок експортно-імпортного сальдо за товарною номенклатурою за вихідними даними, наведеними у табл. 5.5.

Таблиця 5.5

**Вихідні дані для аналізу експортно-імпортного сальдо
за товарною номенклатурою**

Товарна номенклатура	Обсяги експорту, тис. дол. США	Обсяги імпорту, тис. дол. США	Експортно-імпортне сальдо, тис. дол. США
1	2	3	4
1. Продукти з м'яса, риби	15 551,3	82 072,3	?
2. Цукор і кондитерські вироби з цукру	417 349,4	47 591,0	?
3. Какао та продукти з нього	183 736,2	236 206,4	?
4. Готові продукти із зерна	296 408,3	117 821,5	?
5. Продукти переробки овочів	176 497,5	142 355,8	?
6. Різні харчові продукти	121 045,9	363 877,4	?
7. Алкогольні і безалкогольні напої та оцет	209 235,6	372 829,9	?
8. Залишки і відходи харчової промисловості	1 051 170,0	167 720,3	?
9. Тютюн і промислові замітники тютюну	355 728,8	404 541,3	?
10. Сіль, сірка, землі та каміння	421 766,4	250 570,3	?
11. Руди, шлак і зола	2 735 727,6	554 589,9	?
12. Палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	790 227,9	11 699 572,3	?
13. Продукти неорганічної хімії	780 569,9	378 958,7	?
14. Добрива	129 233,8	1 126 827,3	?
15. Екстракти дубильні	84 708,6	359 424,2	?
16. Ефірні олії	109 276,4	599 668,9	?

1	2	3	4
17. Мило, поверхнево-активні органічні речовини	52 846,7	303 314,1	?
18. Білкові речовини	48 448,3	104 600,2	?
19. Порох і вибухові речовини	13 620,7	13 158,7	?
20. Фотографічні або кінематографічні товари	365,8	27 470,1	?
21. Різноманітна хімічна продукція	108 280,5	1 255 031,9	?
22. Пластмаси, полімерні матеріали	465 973,1	2 460 339,3	?
23. Каучук, гума	95 162,0	785 461,1	?
24. Трикотажні полотна	12 230,0	108 643,6	
25. Одяг і додаткові речі до одягу, трикотажні	121 895,1	185 980,2	

Запитання для самодіагностики

1. Назвіть та охарактеризуйте етапи виконання міжнародних контрактів.
2. Охарактеризуйте матеріальну стадію виконання міжнародних контрактів.
3. Розкрийте сутність техніко-юридичної стадії виконання міжнародних контрактів.
4. Назвіть етапи підготовки товару до відвантаження за міжнародними контрактами.
5. Охарактеризуйте особливості упакування товару для перевезення різними видами транспорту.
6. Розкрийте види маркування товарів у міжнародних операціях.
7. Назвіть документи з підготовки товарів до відвантаження.
8. Охарактеризуйте документи, які що надають кількісну та якісну характеристики товарів.
9. Назвіть та охарактеризуйте платіжні документи, які супроводжують виконання міжнародних контрактів.
10. Охарактеризуйте зміст і призначення страхових, транспортних та митних документів, що супроводжують виконання міжнародних контрактів.
11. Назвіть комерційні документи та охарактеризуйте їхню роль у міжнародній контрактній діяльності.
12. Надайте порівняльну характеристику способів забезпечення виконання зобов'язань за міжнародними контрактами.

Тестові завдання

1. Матеріальна стадія виконання міжнародного контракту охоплює узгодження таких положень, як:

- а) термін виконання міжнародного контракту;
- б) місце виконання міжнародного контракту;
- в) вартість виконання міжнародного контракту;
- г) спосіб виконання міжнародного контракту;
- д) власний варіант відповіді.

2. Місце та вартість виконання міжнародного контракту встановлюються на:

- а) матеріальній стадії виконання міжнародного контракту;
- б) економічній стадії виконання міжнародного контракту;
- в) змішаній стадії виконання міжнародного контракту;
- г) останній стадії виконання міжнародного контракту;
- д) першій стадії виконання міжнародного контракту.

3. Техніко-юридична стадія укладання міжнародного контракту охоплює:

- а) підготовку предмета контракту;
- б) оформлення документації;
- в) організацію технічного обслуговування.
- г) правильної відповіді немає.

4. Маркування – це:

- а) умовні позначки, зображення, написи, які розміщуються на упакованому товарі для забезпечення належного перевезення товару до покупця;
- б) вид реклами товару, який експортується або імпортується;
- в) управління збутом товару, що експортується;
- г) забезпечення беззбиткової реалізації продукції на експорт;
- д) правильної відповіді немає.

5. До основних способів забезпечення виконання зобов'язань за міжнародними контрактами належать:

- а) неустойка;
- б) завдаток;
- в) застава;
- г) поручительство;
- д) банківська гарантія;
- е) резервування права власності.

6. Неустойка – це:

а) визначена в контракті чи в законі грошова сума, яку боржник зобов'язаний сплатити кредитору у разі невиконання чи неналежного виконання зобов'язань;

б) грошова сума, що видається одним з контрагентів у рахунок майбутніх платежів за контрактом іншому контрагенту як доказ укладення контракту та забезпечення його виконання;

в) відокремлення боржником конкретного майна, яке переходить у володіння кредитора, для забезпечення першочергового задоволення його можливих витрат;

г) зобов'язання поручника відповідати перед кредитором за виконання контракту боржником у разі його невиконання чи неналежного виконання;

д) письмове зобов'язання банку (іншої фінансової установи), яке видається на прохання принципала сплатити кредитору принципала згідно з умовами гарантії грошову суму з надходження письмової вимоги кредитора принципала про її сплату.

7. Банківська гарантія – це:

а) письмове зобов'язання банку (іншої фінансової установи), яке видається на прохання принципала сплатити кредитору принципала згідно з умовами гарантії грошову суму з надходження письмової вимоги кредитора принципала про її сплату.

б) грошова сума, що видається одним з контрагентів у рахунок майбутніх платежів за контрактом іншому контрагенту як доказ укладення контракту та забезпечення його виконання;

в) відокремлення боржником конкретного майна, яке переходить у володіння кредитора, для забезпечення першочергового задоволення його можливих витрат;

г) зобов'язання поручника відповідати перед кредитором за виконання контракту боржником у разі його невиконання чи неналежного виконання;

д) визначена в контракті чи в законі грошова сума, яку боржник зобов'язаний сплатити кредитору у разі невиконання чи неналежного виконання зобов'язань.

8. Підготовка товару до відвантаження за міжнародним контрактом передбачає такі операції, як:

а) відсортування товару;

б) формування відповідних партій товару;

- в) виконання вимог до пакування товару;
- г) виконання вимог до маркування товару;
- д) визначення умов транспортування;
- е) визначення специфіки митного режиму країни-імпортера.
- є) правильної відповіді немає.

9. Види маркування:

- а) товарне;
- б) вантажне;
- в) транспортне;
- г) спеціальне;
- д) змішане;
- е) усі відповіді правильні.

10. Товарне маркування – це

- а) позначення, необхідні для отримувача вантажу (назва вантажовідправника й отримувача або знаки, які їх замінюють), вага нетто та брутто, номери контракту і наряду, номер місця;
- б) відомості для транспортної організації: назви країн і пунктів відправлення та призначення, маршрут під час перевантажень;
- в) позначення, необхідні під час перевезення: номери вагонів і люків, назва корабля;
- г) вказівки, як слід поводитися з товаром під час перевезення, вантажно-розвантажувальних робіт, зберігання на шляху слідування.

11. Спеціальне маркування – це

- а) вказівки, як слід поводитися з товаром під час перевезення, вантажно-розвантажувальних робіт, зберігання на шляху слідування;
- б) відомості для транспортної організації: назви країн і пунктів відправлення та призначення, маршрут під час перевантажень;
- в) позначення, необхідні під час перевезення: номери вагонів і люків, назва корабля;
- г) позначення, необхідні для отримувача вантажу (назва вантажовідправника й отримувача або знаки, які їх замінюють), вага нетто та брутто, номери контракту і наряду, номер місця.

12. За виконуваними функціями рахунки бувають такі:

- а) рахунок-фактура
- б) рахунок-специфікація;

- в) попередній рахунок;
- г) проформа-рахунок;
- д) правильної відповіді немає.

13. Рахунок-фактура – це:

а) рахунок, який виписують після приймання товару покупцем. Крім основного призначення, може бути використаний як накладна при товарі. За вимогою митних органів у багатьох країнах має виписуватися на спеціальних бланках;

б) рахунок, у якому зазначається ціна за одиницю товару відповідно до видів і сортів, а також загальна вартість всієї партії товару. Цей рахунок виписують, коли партія містить різні за асортиментом товари;

в) рахунок, який виписується, коли приймання товару відбувається в країні призначення або за часткових поставок. Містить інформацію про кількість і вартість тієї партії товару, яка підлягає оплаті;

г) рахунок, що містить відомості про ціну та вартість партії, але не є розрахунковим документом, оскільки не містить вимоги сплатити зазначену суму. Може бути виписаний на відвантажений, але не проданий товар або навпаки.

14. До документів, які надають кількісну характеристику товару належать:

- а) специфікація;
- б) технічна документація;
- в) пакувальний лист;
- г) товарно-транспортна накладна;
- д) усі відповіді правильні.

15. Проформа-рахунок – це:

а) рахунок, що містить відомості про ціну та вартість партії, але не є розрахунковим документом, оскільки не містить вимоги сплатити зазначену суму. Може бути виписаний на відвантажений, але не проданий товар або навпаки;

б) рахунок, у якому зазначається ціна за одиницю товару відповідно до видів і сортів, а також загальна вартість всієї партії товару. Цей рахунок виписують, коли партія містить різні за асортиментом товари;

в) рахунок, який виписується, коли приймання товару відбувається в країні призначення або за часткових поставок. Містить інформацію про кількість і вартість тієї партії товару, яка підлягає оплаті;

г) рахунок, який виписують після приймання товару покупцем. Крім основного призначення, може бути використаний як накладна при товарі. За вимогою митних органів у багатьох країнах повинен виписуватися на спеціальних бланках;

16. Пакувальний лист – це:

а) документ, що містить перелік усіх сортів і видів товару, який є у кожному товарному місці (ящику, коробці тощо). Використовується як доповнення до рахунка-фактури, коли постачається велика кількість найменувань товарів;

б) перелік видів і сортів товарів, які входять до певної партії, з визначенням для кожного товару місця, кількості та товарної групи;

в) паспорт, формуляри та опис виробів, інструкції з монтажу й експлуатації, схеми, креслення, інформація про запчастини. Інший перелік необхідної документації міститься в стандартах або технічних умовах;

г) правильної відповіді немає.

17. До документів, які свідчать про якість товару, що постачається, згідно з міжнародними контрактами:

а) сертифікат якості;

б) гарантійне зобов'язання;

в) протокол випробувань;

г) дозвіл на відвантаження;

д) протокол відвантаження;

е) протокол завантаження на транспортний засіб.

18. Сертифікат якості – це:

а) документ, який засвідчує якість фактично поставленого товару і його відповідність умовам міжнародного контракту, та містить характеристику товару, що підтверджує відповідність стандартам і технічним вимогам;

б) документ, що підтверджує відповідність товару умовам міжнародного контракту і містить гарантію постачальника відносно безперебійної роботи товару;

в) документ, що містить результати випробувань товару, які підтверджують його відповідність стандартам якості;

г) документ, який містить дані про дату поставки за міжнародним контрактом та дату проведених випробувань, і є свідченням того, що певний товар може бути відправлений за призначенням.

19. До страхових документів належать:

- а) страховий поліс;
- б) рахунок-фактура;
- в) попередній рахунок;
- г) страховий сертифікат;
- д) ковернот;
- е) рахунок страховика.

20. Документ, що його видає страховик, який підтверджує договір страхування, в якому страховик зобов'язується за конкретну плату відшкодувати страхувальнику збитки, пов'язані з ризиками та нещасними випадками, зазначеними в договорі, – це

- а) страховий поліс;
- б) рахунок-фактура;
- в) попередній рахунок;
- г) страховий сертифікат;
- д) ковернот.

21. Види страхових полісів:

- а) рейсовий поліс;
- б) генеральний поліс;
- в) змішаний поліс;
- г) скорочений поліс;
- д) тимчасовий поліс.

22. Види коносаменту:

- а) іменний;
- б) на пред'явника;
- в) ордерний;
- г) прямий;
- д) оборотний.

23. Документи, за допомогою яких оформлюють виконання експортером різних операцій з експедиції, оброблення вантажу, складування, організації перевезення, – це:

- а) транспортно-експедиторські документи;
- б) страхові документи;
- в) фінансові документи;

- г) цінкові документи;
- д) митні документи.

24. До митних документів належать:

- а) митна декларація;
- б) декларація валютного контролю;
- в) експортні й імпорتنі ліцензії;
- г) вантажна декларація;
- д) валютна ліцензія;
- е) декларація про небезпечні вантажі;
- є) декларація про негайне митне очищення.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацьовувати на основі літературних джерел [1; 2; 5; 7; 12; 14 – 16].

Практичні завдання

Завдання 5.1. Географічна структура експорту продукції аналізується шляхом розрахунку питомої ваги кожної країни у загальному обсязі експорту. Питома вага визначається у минулому та звітному періодах. Абсолютне відхилення у сумі визначається як різниця між обсягами експорту звітному та минулому періодах. Абсолютне відхилення у структурі – це різниця між питомою вагою експорту окремих країну звітному і минулому періодах. Розрахунки можуть бути виконані з застосування MS Excel. Формули вносяться у комірки першого рядка, а потім протягуються до кінця таблиці. За результатами розрахунків слід зробити висновки щодо динаміки експорту.

Завдання 5.2. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

- 1) визначення питомої ваги експорту за кожною країною в загальному обсязі експорту;
- 2) визначення питомої ваги імпорту за кожною країною в загальному обсязі імпорту;
- 3) визначення експортно-імпортного-сальдо в абсолютному виразі як різниці між сумою експорту та сумою імпорту;

4) визначення експортно-імпортного сальдо у відсотковому виразі як різниці між питомою вагою експорту та питомою вагою імпорту за окремими країнами;

5) підготовка висновків щодо динаміки експортно-імпортного сальдо.

Завдання 5.3. Експортно-імпортне сальдо слід визначити як різницю між обсягами експорту та імпорту із застосуванням MS Excel. Експортно-імпортне сальдо за п'ятьма країнами з найбільшим і п'яти країнах з найменшим значенням слід подати графічно у вигляді гістограми, побудованої в MS Excel. За результатами аналізу слід зробити висновки щодо динаміки експортно-імпортного сальдо.

Завдання 5.4. Питома вага експорту окремих товарних груп у загальному обсязі експортних поставок визначається як відношення суми експорту за окремими товарними групами до загального обсягу експорту. За результатами розрахунків слід зробити висновки щодо товарної структури експорту.

Завдання 5.5. Експортно-імпортне сальдо за товарною номенклатурою визначається як різниця між обсягом експорту й обсягом імпорту за кожною з товарних номенклатур. За результатами аналізу слід зробити висновки про значення та динаміку експортно-імпортного сальдо за окремими товарними групами.

Змістовий модуль 2

Умови укладання та виконання міжнародних контрактів

Тема 6. Поняття про Інкотермс і його застосування у міжнародній практиці

Зміст теми:

- 6.1. Поняття про Інкотермс.
- 6.2. Історія Інкотермс.
- 6.3. Характеристика версій Інкотермс.

Основні терміни та поняття: міжнародні правила постачання; Інкотермс-2000; Інкотермс-2010; Інкотермс-2020.

Питання для самостійного опрацювання

1. Умови транспортування в різних версіях Інкотермс.
2. Початкові правила Інкотермс.
3. Переваги та недоліки першої версії Інкотермс.

Тематика есе

1. Відмінні риси версій Інкотермс-1990 та Інкотермс-2000.
2. Версія Інкотермс-2010: спільні і відмінні риси з версією Інкотермс-2000.
3. Відмінності версій Інкотермс-2000 та Інкотермс-2010.
4. Версія Інкотермс-2020: спільні та відмінні риси з версією Інкотермс-2010.
5. Перша й остання версії міжнародних правил "Інкотермс": спільні та відмінні риси.
6. Обґрунтування вибору версії міжнародних правил постачань "Інкотермс" та розроблення рекомендацій щодо їхнього застосування.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 6.1. Підприємство уклало контракт на продаж продукції. Сума контракту становить 100 тис. дол. США. Основне перевезення здійснює

морський транспорт. Визначте вартість постачання товару на умовах EXW, FOB, CIF, DDP.

Вихідні дані для здійснення розрахунків наведено у табл. 6.1.

Таблиця 6.1

**Вихідні дані для визначення вартості постачання товару
за міжнародними контрактами**

Показники	Сума, тис. дол. США
Вартість товару, встановлена виробником	100,0
Імпортне мито	0,3
Вартість експортної ліцензії	1,0
Транспортні витрати до порту експорту	2,5
Транспортні витрати від порту до складу імпортера	2,7
Витрати на фрахтування судна	10,5
Витрати на завантажувально-розвантажувальні роботи	2,0
Витрати на страхування перевезень	4,0

Запитання для самодіагностики

1. Розкрийте сутність та призначення міжнародних правил постачання Інкотермс.
2. Опишіть характер та порядок використання базових умов постачання Інкотермс.
3. Опишіть історію Інкотермс.
4. Проаналізуйте діяльність Міжнародної торгової палати.
5. Охарактеризуйте зміст збірників міжнародних правил тлумачення торгових термінів.
6. Надайте характеристику версії Інкотермс-1936.
7. Порівняйте версії Інкотермс 1936, 1953, 1967 і 1980 років.
8. Охарактеризуйте Інкотермс-1990.
9. Здійсніть порівняльну характеристику Інкотермс-1990 і Інкотермс-2000.
10. Надайте характеристику Інкотермс-2000.
11. Визначте спільні та відмінні риси Інкотермс-2000 й Інкотермс-2010.
12. Охарактеризуйте Інкотермс-2010.

13. Надайте порівняльну характеристику Інкотермс-2010 й Інкотермс-2020.

14. Охарактеризуйте міжнародні правила постачання Інкотермс-2020.

Тестові завдання

1. Міжнародний правовий документ, що становить зведення міжнародних комерційних термінів (базисів поставки), які визначають обов'язки продавця й покупця з доставки товару і фіксують момент переходу ризику випадкової втрати або пошкодження товару з продавця на покупця, називають:

- а) Інкотермс;
- б) митне законодавство;
- в) міжнародний транспортний кодекс;
- г) морський кодекс;
- д) правильної відповіді немає.

2. Базові умови постачань Інкотермс мають:

- а) рекомендаційний (факультативний) характер;
- б) обов'язковий характер;
- в) вибірковий характер;
- г) правильної відповіді немає.

3. У якому випадку базові умови постачань "Інкотермс" набувають обов'язкової чинності:

- а) якщо у міжнародному контракті робиться відповідне посилання на конкретні базисні умови постачань;
- б) якщо настала дата виконання міжнародного контракту;
- в) починаючи з дати підписання міжнародного контракту;
- г) правильної відповіді немає?

4. Кожен з термінів Інкотермс позначаються:

- а) кожен трьома латинськими літерами;
- б) трьома англійськими літерами;
- в) чотирма латинськими літерами;
- г) чотирма англійськими літерами;
- д) чотирма німецькими літерами.

5. Усі базові умови постачань діляться на:

- а) чотири групи;
- б) п'ять груп;
- в) дві групи;
- г) десять груп;
- д) шість груп.

6. Яка група базових умов постачань Інкотермс передбачає мінімальні обов'язки продавця по реалізації товарів:

- а) група Е;
- б) група F;
- в) група С;
- г) група D;
- д) група В.

7. Яка група базових умов постачань Інкотермс передбачає максимальні обов'язки продавця по реалізації товарів:

- а) група D;
- б) група F;
- в) група С;
- г) група В;
- д) група Е.

8. Скільки існує редакцій міжнародних правил тлумачення торгових термінів Інкотермс:

- а) дев'ять;
- б) десять;
- в) вісім;
- г) сім;
- д) п'ять;
- е) одна?

9. Остання редакція міжнародних правил тлумачення торгових термінів Інкотермс відбулася в:

- а) 2020 році;
- б) 2000 році;
- в) 2010 році;
- г) 1936 році;

- д) 1959 році;
- е) 1990 році.

10. Оберіть роки, в які було видано оновлені версії міжнародних правил тлумачення торгових термінів Інкотермс:

- а) 1936;
- б) 1953;
- в) 1967;
- г) 1976;
- д) 1980;
- е) 1990;
- є) 2000;
- ж) 2010;
- з) 2020.

11. Яка організація займається розробкою міжнародних правил тлумачення торгових термінів Інкотермс?

- а) Міжнародна торгова палата;
- б) Організація об'єднаних націй;
- в) Міжнародна організація праці;
- г) Міжнародне бюро праці;
- д) правильної відповіді немає.

12. У якому році було опубліковано першу версію правил Інкотермс?

- а) 1936;
- б) 1953;
- в) 1967;
- г) 1976;
- д) 1980;
- е) 1990;
- є) 2000.

13. Перша версія Інкотермс включає такі торгові терміни, як:

- а) FAS;
- б) FOB;
- в) CNF;
- г) CIF;
- д) EXS;
- е) EXQ.

14. Які торгові умови були додатково включені в Інкотермс версії 1967 року:

- а) DAF;
- б) DDP;
- в) FAS;
- г) FOB;
- д) CNF;
- е) CIF?

15. Яка торгова умова була додатково включена в Інкотермс версії 1980 року:

- а) FRC
- б) DDP;
- в) FAS;
- г) FOB;
- д) CNF;
- е) DAF?

16. Назвіть дату вступу в силу версії Інкотермс 2020 року

- а) 1 січня 2020 року;
- б) 10 вересня 2019 року;
- в) 1 вересня 2020 року;
- г) 1 березня 2020 року;
- д) 1 грудня 2020 року.

17. Дата публікації базових правил постачань Інкотермс версії 2020 року:

- а) 10 вересня 2019 року;
- б) 1 грудня 2020 року;
- в) 1 вересня 2020 року;
- г) 1 березня 2020 року;
- д) 1 січня 2020 року.

18. У правилах Інкотермс версії 2020 року базова умова постачання DAT була переіменована в умову постачання:

- а) DPU;
- б) DDP;
- в) FAS;

- г) FOB;
- д) CNF;
- е) DAF.

19. Що стало причиною появи міжнародних правил Інкотермс у редакції 1976 року:

- а) збільшення використання повітряних перевезень;
- б) збільшення використання залізничних перевезень;
- в) зростання використання морських перевезень;
- г) відсутність необхідності в деяких умовах постачань попередньої версії Інкотермс;
- д) збільшення використання автомобільного транспорту для перевезень вантажів;
- е) збільшення використання трубопровідного транспорту в міжнародних постачаннях;
- ж) усі відповіді правильні?

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацьовувати на основі літературних джерел [1 – 5; 7; 9; 11 – 17].

Практичні завдання

Завдання 6.1. Вартість постачання товару на базовій умові EXW дорівнює вартості товару, встановленій виробником.

Вартість постачання товару на базовій умові FOB визначається за формулою:

$$C_{\text{FOB}} = V + TE, \quad (6.1)$$

де C_{FOB} – вартість постачання товару на базовій умові FOB;

V – вартість товару, встановлена виробником;

TE – транспортні витрати до порту експорту товару.

Вартість постачання товару на базовій умові CIF визначається за формулою:

$$C_{\text{CIF}} = V + TE + E + \Phi + C \quad (6.2)$$

де C_{CIF} – вартість постачання товару на базовій умові CIF;

E – вартість експортної ліцензії;

- Ф – витрати на фрахтування судна;
- С – витрати на страхування перевезень.

Вартість постачання товару на базовій умові DDP визначається за формулою:

$$C_{DDP} = B + TE + E + \Phi + C + I + TI + Z, \quad (6.3)$$

де I – імпорфтне мито;

TI – транспортні витрати від порту до складу імпортера;

Z – витрати на завантажувально-розвантажувальні роботи.

Тема 7. Базові умови постачання в Інкотермс-2020

Зміст теми:

- 7.1. Поняття про Інкотермс-2020.
- 7.2. Характеристика базових умов постачань в Інкотермс-2020.
- 7.3. Умови постачань, що не ввійшли до Інкотермс-2020.
- 7.4. Інкотермс-2020: спільні та відмінні риси з попередніми версіями.

Основні терміни та поняття: базові умови постачання; Інкотермс-2020; Інкотермс-2010.

Питання для самостійного опрацювання

1. Базові умови постачання групи F за правилами Інкотермс версії 2020 року.
2. Базові умови постачання групи D за правилами Інкотермс версії 2020 року.
3. Базові умови постачань групи E за правилами Інкотермс версії 2020 року.

Тематика есе

1. Характерні особливості базових умов постачання групи F за Інкотермс-2020.
2. Характерні особливості базових умов постачання групи D за Інкотермс-2020.
3. Характерні особливості базових умов постачання групи C за Інкотермс-2020.
4. Характерні особливості базових умов постачання групи E за Інкотермс-2020.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 7.1. У січні 2021 року фірма отримала замовлення на постачання у квітні 2021 року турбогенератора потужністю 100 МВт. Визначте надбавку до ціни за цим контрактом на дату його виконання (постачання обладнання), якщо:

- базова ціна (вихідна) – 1 млн дол. США;
- частка постійних затрат у базовій ціні – 25 %;
- частка витрат на заробітну плату – 40 %;
- частка витрат на сировину й матеріали – 35 %;
- індекс заробітної плати (на дату виконання контракту) – 102,5 %;
- індекс зміни цін на сировину та матеріали (на дату виконання контракту) – 104,5 %.

Завдання 7.2. Українське підприємство "Дизайн", яке спеціалізується на виробництві жіночого одягу, уклало контракт на постачання своєї продукції до Польщі. Підготуйте розрахунки для специфікації товару у міжнародному контракті за вихідними даними, наведеними у табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Інформація щодо товарів, які реалізуються у рамках міжнародного контракту постачання

Найменування товару	Кількість, шт.	Ціна товару, євро/шт.	Собівартість виготовлення товару, грн
Блузи жіночі з бавовни	3 000	35	285
Блузи жіночі з синтетичних волокон	1 000	20	190

Запитання для самодіагностики

1. Розкрийте зміст Інкотермс-2020.
2. Охарактеризуйте таблицю правил Інкотермс-2020.
3. Визначте особливості застосування базових умов постачань: FIW, FIB, FIP, FOD, FP, FT, FFB, FRRB, FIT в Інкотермс-2020.
4. Назвіть умови постачань попередніх версій, які не ввійшли до Інкотермс-2020.
5. Перерахуйте базові правила постачань, спільні для версій Інкотермс-2020 і Інкотермс-2010.

6. Назвіть спільні риси Інкотермс-2010 й Інкотермс-2020.

7. Перерахуйте базові правила постачань, спільні для версій Інкотермс-2010 й Інкотермс-2000.

8. Назвіть базові правила постачання Інкотермс-2020, які не характерні для більш ранніх версій Інкотермс.

Тестові завдання

1. Скільки базових умов постачань, що застосовуються в міжнародній торгівлі та визначають права й обов'язки сторін за договором купівлі-продажу, в частині доставки товару від продавця до покупця (умови поставки товарів) міститься в Інкотермс версії 2020 року:

- а) 11 базових умов постачань;
- б) 12 базових умов постачань;
- в) 10 базових умов постачань;
- г) 8 базових умов постачань;
- д) 14 базових умов постачань?

2. Конструктивно правила Інкотермс версії 2020 року діляться на 2 категорії залежно від виду транспорту:

- а) правила для будь-якого виду транспорту;
- б) правила для морського та внутрішнього водного транспорту;
- в) правила для повітряного транспорту;
- г) правила для наземного транспорту;
- д) правила для залізничного транспорту.

3. До правил Інкотермс версії 2020 року, які застосовуються для морського та внутрішнього водного транспорту:

- а) FAS – "Free Alongside Ship / Вільно вздовж борта судна";
- б) FOB – "Free on Board / Вільно на борту";
- в) CFR – "Cost and Freight / Вартість і фрахт";
- г) CIF – "Cost Insurance and Freight / Вартість, страхування і фрахт";
- д) EXW – "Ex Works / Франко завод";
- е) FCA – "Free Carrier / Франко перевізник";
- є) CPT – "Carriage Paid to / Перевезення оплачено до";
- ж) CIP – "Carriage and Insurance Paid to / Перевезення і страхування оплачені до".

4. Оберіть правильний варіант зазначення базової умови постачання Інкотермс версії 2020 року у міжнародному контракті:

- а) "FCA Харків Україна Інкотермс 2020";
- б) "FCA Харків Інкотермс";
- в) "FCA Україна Інкотермс";
- г) "FCA Інкотермс 2020";
- д) "FCA Харків Україна Інкотермс".

5. Базова умова постачання EXW передбачає виконання продавцем таких обов'язків:

- а) надання готового до відвантаження товару;
- б) виконання експортного, імпортного митного оформлення товару;
- в) доставка товару;
- в) усі відповіді правильні.

6. Базова умова постачання EXW передбачає виконання покупцем таких обов'язків:

- а) надання готового до відвантаження товару;
- б) виконання експортного, імпортного митного оформлення товару;
- в) доставка товару;
- в) усі відповіді правильні.

7. Про яку умову постачання Інкотермс версії 2020 року йде мова, якщо на продавця покладають мінімальні обов'язки, а покупець має нести всі витрати і ризики щодо навантаження товару в транспортний засіб, виконання експортних митних процедур і його перевезення від підприємства продавця до місця призначення:

- а) FAS – "Free Alongside Ship / Вільно вздовж борта судна";
- б) FOB – "Free on Board / Вільно на борту";
- в) CFR – "Cost and Freight / Вартість і фрахт";
- г) CIF – "Cost Insurance and Freight / Вартість, страхування і фрахт";
- д) EXW – "Ex Works / Франко завод";
- е) FCA – "Free Carrier / Франко перевізник";
- є) CPT – "Carriage Paid to / Перевезення оплачено до";
- ж) CIP – "Carriage and Insurance Paid to / Перевезення і страхування оплачені до"?

8. Термін EXW може застосовуватися під час:

- а) перевезення товару будь-яким видом транспорту, включно зі змішаними перевезеннями;
- б) змішаних перевезень;
- в) перевезень морським і внутрішнім водним транспортом;
- г) перевезень повітряним транспортом;
- д) перевезень залізничним транспортом.

9. Згідно з умовою постачання EXW ціна постачання містить такі витрати:

- а) тільки вартість самого товару;
- б) вартість митного оформлення;
- в) вартість доставки;
- г) вартість доставки та митного оформлення товару;
- д) вартість товару, митного оформлення та доставки.

10. Згідно з базовою умовою постачання FCA Інкотермс версії 2020 року продавець зобов'язаний:

- а) виконати експортне митне оформлення;
- б) відвантажити товар перевізнику, призначеному покупцем;
- в) доставити товар;
- г) виконати імпорتنе митне оформлення;
- д) правильної відповіді немає.

11. Контрактна ціна за умовою постачання FCA містить:

- а) вартість самого товару;
- б) вартість експортного митного оформлення товару;
- в) оплату експортних мит і інших зборів;
- г) вартість доставки (фрахту) до покупця;
- д) усі відповіді правильні.

12. Базову умову постачання FAS можна застосувати тільки тоді, коли:

- а) продавець може фактично розмістити товари поруч з судном, на набережній (пристані) або на баржі, доставленій до борту судна;
- б) продавець може відвантажити товар зі свого складу;
- в) продавець може доставити товар на склад покупця;
- г) правильної відповіді немає.

13. Згідно з базовою умовою постачання FOB продавець зобов'язаний:

- а) виконати експортне митне оформлення товару;
- б) доставити товар у порт відвантаження;
- в) завантажити товар на борт судна, призначеного продавцем;
- г) доставити товар у порт розвантаження;
- д) виконати імпорнтне митне оформлення;
- е) усі відповіді правильні.

14. Згідно з базовою умовою постачання FOB покупець зобов'язаний:

- а) доставити товар у порт розвантаження;
- б) виконати імпорнтне митне оформлення;
- в) виконати експортне митне оформлення товару;
- г) доставити товар у порт відвантаження;
- д) завантажити товар на борт судна, призначеного продавцем;
- е) усі відповіді правильні.

15. У якому випадку може застосовуватися базова умова постачання FOB міжнародних правил Інкотермс версії 2020 року:

- а) винятково у випадку доставки товару морським або внутрішнім водним транспортом;
- б) у випадку змішаних перевезень;
- в) за умови перевезень будь-яким видом транспорту;
- г) перевезень повітряним транспортом;
- д) перевезень залізничним транспортом?

16. За базовою умовою постачання CFR міжнародних правил постачання Інкотермс версії 2020 року продавець зобов'язаний:

- а) виконати експортне митне оформлення товару;
- б) здійснити завантаження товару на борт судна та доставити в порт розвантаження;
- в) розвантажити і прийняти товар в порту розвантаження;
- г) виконати імпорнтне митне оформлення товару;
- д) усі відповіді правильні.

17. За базовою умовою постачання CFR міжнародних правил постачання Інкотермс версії 2020 року покупець зобов'язаний:

- а) розвантажити і прийняти товар у порту розвантаження;
- б) виконати імпорнтне митне оформлення товару;

- в) виконати експортне митне оформлення товару;
- г) здійснити завантаження товару на борт судна та доставити в порт розвантаження;
- д) усі відповіді правильні.

18. Умови поставки CFR Інкотермс-2010 і CFR Інкотермс 2020 за своїм змістом:

- а) ідентичні;
- б) відмінні;
- в) схожі, але мають деякі відмінності;
- г) не є ідентичними.

19. Базова умова постачання CIF ідентична правилу CFR Інкотермс версії 2020 року за винятком однієї статті, яка має назву:

- а) страхівка;
- б) розвантаження;
- в) завантаження;
- г) оплата імпорного мита;
- д) оплата експортного мита.

20. Базова умова постачання CIF міжнародних правил Інкотермс версії 2020 року актуальна у разі:

- а) транспортування важкої техніки, для вантажів, що перевозяться навалом або в тарі;
- б) транспортування легкового вантажів;
- в) транспортування вантажів без страхівки;
- г) транспортування вантажів без пакування;
- д) правильної відповіді немає.

21. Термін DAP може застосовуватися під час перевезення товару:

- а) будь-яким видом транспорту, включно зі змішаними перевезеннями;
- б) винятково у випадку доставки товару морським або внутрішнім водним транспортом;
- в) у випадку змішаних перевезень;
- г) за умови перевезень будь-яким видом транспорту;
- д) перевезень повітряним транспортом;
- е) перевезень залізничним транспортом.

22. За умовою постачання DAP контрактна ціна товару містить:

- а) вартість самого товару;
- б) вартість експортного митного оформлення товару;
- в) оплату експортних мит і інших зборів;
- г) вартість доставки (фрахту) до покупця;
- д) правильної відповіді немає.

23. Використовуючи умови поставки DPU Інкотермс версії 2020 року, продавець зобов'язаний:

- а) виконати експортне митне оформлення;
- б) доставити товар до місця призначення;
- в) вивантажити товар;
- г) прийняти товар;
- д) виконати імпорتنе митне оформлення товару.

24. Використовуючи умови поставки DPU Інкотермс версії 2020 року, покупець зобов'язаний:

- а) прийняти товар;
- б) виконати імпорتنе митне оформлення товару;
- в) виконати експортне митне оформлення;
- г) доставити товар до місця призначення;
- д) вивантажити товар.

25. Базові умови постачань, які не увійшли до правил Інкотермс версії 2020 року, але використовуються в зв'язку зі сформованими історичними традиціями:

- а) FIW (Free into wagon – Франко вагон);
- б) FIB (Free into barge / lighter – Франко баржа / ліхтер);
- в) FIP (Free in pipe – Франко трубопровід);
- г) FOD (Free on dock – Франко док).

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1 – 4; 9 – 12; 15 – 17].

Практичні завдання

Завдання 7.1. Завдання слід виконати в середовищі MS Excel. Для виконання завдання слід побудувати і заповнити табл. 7.2.

**Форма таблиці для здійснення розрахунків
в середовищі MS Excel**

Показники	Частка витрат	Індекси зміни витрат	Базова ціна (довідково для розрахунків), дол. США	Сума витрат, дол. США
1	2	3	4	5
Постійні витрати				?
Витрати на зарплату				?
Витрати на сировину і матеріали				?
Усього	–	–	–	?

У табл. 7.2 слід внести вихідні дані в у стовпчики таблиці під номерами 2, 3, 4. Суму витрат (стовпчик 5 табл. 7.2) слід визначати як добуток частки витрат (стовпчик 2 табл. 7.2), індексу зміни витрат (стовпчик 3 табл. 7.2) і базової ціни товару (стовпчик 4 табл. 7.2).

Розрахунки слід подати в MS Excel у звичайному та формалізованому вигляді.

Завдання 7.2. Завдання бажано виконати в середовищі MS Excel. Для виконання завдання слід побудувати і заповнити табл. 7.3.

У табл. 7.3 слід заповнити на основі вихідних даних стовпчики таблиці під номерами 2, 3, 6.

Валютний курс слід взяти на рівні курсу НБУ на день виконання завдання (стовпчик 4 табл. 7.3). Ціна у грн (стовпчик 5 табл. 7.3) визначається як добуток ціни товару в євро (стовпчик 3 табл. 7.3) та курсу євро (стовпчик 4 табл. 7.3).

Вартість товару в євро (стовпчик 7 табл. 7.3) визначається як добуток кількості товару (стовпчик 2 табл. 7.3) і ціни товару в євро (стовпчик 3 табл. 7.3).

Вартість товару в грн (стовпчик 8 табл. 7.3) визначається як добуток кількості товару (стовпчик 2 табл. 7.3) і ціни товару в грн (стовпчик 5 табл. 7.3).

Собівартість партії товару (стовпчик 9 табл. 7.3) слід визначати як добуток собівартості одиниці товару (стовпчик 6 табл. 7.3) і кількості товару (стовпчик 2 табл. 7.3).

Форма таблиці для здійснення розрахунків у середовищі MS Excel

Товари	Кількість, шт.	Ціна товару, в євро	Курс євро	Ціна, грн	Собівартість одиниці, грн	Вартість товару, євро	Вартість товару, грн	Собівартість партії товару, грн	Валовий прибуток на партію товару, грн	Валовий прибуток на одиницю товару, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Блузи жіночі з бавовни			?	?		?	?	?	?	?
Блузи жіночі з синтетичних тканин			?	?		?	?	?	?	?
Всього	–	–	–	–	–	?	?	?	?	?

Валовий прибуток визначається як різниця між вартістю товару та собівартістю. Тому, валовий прибуток на партію товару (стовпчик 10 табл. 7.3) визначається як різниця між вартістю товару в грн (стовпчик 8 табл. 7.3) і собівартістю партії товарів (стовпчик 9 табл. 7.3).

Валовий прибуток на одиницю товару (графа 11 табл. 7.3) визначається як різниця між ціною одиниці товару в грн (стовпчик 5 табл. 7.3) і собівартістю одиниці продукції (стовпчик 6 табл. 7.3). Розрахунки слід навести в MS Excel у звичайному та формалізованому вигляді.

Тема 8. Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів**Зміст теми:**

8.1. Поняття про валютні умови міжнародних контрактів та чинники, що їх визначають.

8.2. Фінансові умови укладання міжнародних контрактів.

8.3. Засоби платежу за міжнародними контрактами.

Основні терміни та поняття: валютно-фінансові умови міжнародних контрактів; міжнародні контракти; векселі; чеки; поштовий переказ; система SWIFT.

Питання для самостійного опрацювання

1. Характеристика сучасних форм розрахунків.
2. Характеристика сучасних видів розрахунків.
3. Міжнародна практика валютних розрахунків.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 8.1. Розрахуйте величину курсу гривні (UAH) до американського долара (USD) за прямим і зворотнім котируваннями, використовуючи принцип паритету купівельної спроможності (ПКС), якщо стандартний набір споживчих благ в США коштує 1 010 дол. США, а в Україні – 5 500 грн.

Завдання 8.2. Розрахуйте номінальні й реальні курси долара США і гривні України за прямим і зворотнім котируванням, якщо офіційно за 620 гривень отримували 24 долари, а приріст цін в Україні та США склав відповідно 10 % і 5 %.

Запитання для самодіагностики

1. Охарактеризуйте валютно-фінансові умови міжнародних контрактів.
2. Назвіть засоби платежу за міжнародними контрактами.
3. Охарактеризуйте види валютних ризиків.
4. Надайте порівняльну характеристику засобів платежу за міжнародними контрактами.
5. Охарактеризуйте заходи протидії необґрунтованій затримці платежу та неплатежу.
6. Надайте рекомендації щодо вибору валюти міжнародного контракту.
7. Охарактеризуйте форми платежів за міжнародними контрактами.
8. Надайте характеристику можливостей використання системи SWIFT у міжнародних розрахунках.
9. Назвіть чинники, що визначають вибір валютних умов контрактів.
10. Охарактеризуйте чинники, що визначають фінансові умови міжнародних контрактів.

Тестові завдання

1. Фактори, що зумовлюють вибір валютно-фінансових умов контракту:
 - а) наявність міждержавних угод за платежами;
 - б) звичаї світової банківської практики;

- в) стан платіжного балансу країни-контрагента;
- г) комерційна репутація фірм і банків;
- д) наявність давніших зв'язків із фірмою-контрагентом.
- е) правильної відповіді немає.

2. Валютні умови контракту охоплюють такі елементи:

- а) валюта ціни;
- б) валюта платежу;
- в) курс перерахування валют за необхідністю (якщо валюта ціни не співпадає з валютою платежу);
- г) захисні застереження.

3. Валюта ціни – це:

- а) застереження, що захищають сторони угоди від ризику можливих валютних втрат унаслідок зміни валютних курсів або падіння купівельної спроможності окремих валют;
- б) валюта, в якій виражена ціна товару в контракті, – одна з валют сторін угоди, валюта третьої країни, "кошик валют" або розрахункові валютні одиниці (СДР, ЄВРО);
- в) валюта, якою повинно бути погашене зобов'язання імпортера експортеру – одна з валют сторін угоди, валюта третьої країни;
- г) правильної відповіді немає.

4. Валюта платежу – це:

- а) валюта, якою має бути погашене зобов'язання імпортера експортеру – одна з валют сторін угоди, валюта третьої країни;
- б) застереження, що захищають сторони угоди від ризику можливих валютних втрат унаслідок зміни валютних курсів або падіння купівельної спроможності окремих валют;
- в) валюта, в якій виражена ціна товару в контракті, – одна з валют сторін угоди, валюта третьої країни, "кошик валют" або розрахункові валютні одиниці (СДР, ЄВРО);
- г) правильної відповіді немає.

5. Принципи страхування валютних ризиків:

- а) платність страхових сум за послуги;
- б) поділ ризику;
- в) диференціація умов страхування;

г) добровільність страхових ризиків як для страхувальника, так і для страхувача;

д) обов'язкове страхування політичних ризиків у разі експортування до країн, що розвиваються.

6. Фінансові умови міжнародних контрактів охоплюють:

а) спосіб платежу;

б) міжнародні розрахунки та їхні форми;

в) засоби платежу;

г) заходи проти необґрунтованої затримки платежу та неплатежу;

д) правильної відповіді немає.

7. Способи платежу:

а) готівковий платіж;

б) авансовий платіж;

в) розрахунок у кредит;

г) акредитив;

д) інкасо;

е) банківський переказ;

є) відкритий рахунок.

8. Форми розрахунків:

а) акредитив;

б) інкасо;

в) банківський переказ;

г) відкритий рахунок.

д) готівковий платіж;

е) авансовий платіж;

є) розрахунок в кредит;

9. Засоби платежу:

а) чеки;

б) векселі;

в) поштові та телеграфні перекази;

г) системи SWIFT;

д) інкасо;

е) банківський переказ;

є) відкритий рахунок.

10. Основними суб'єктами міжнародних розрахунків є:

- а) експортери;
- б) імпортери;
- в) банки, що обслуговують імпортерів;
- г) банки, що обслуговують експортерів;
- д) власний варіант відповіді.

11. Залежно від специфіки суб'єкта бувають такі види міжнародних розрахунків:

- а) між конкретними контрагентами;
- б) між банками;
- в) між банком і контрагентом;
- г) між державою та банком;
- д) між державами;
- е) власний варіант відповіді.

12. Залежно від взаємодії суб'єктів міжнародні розрахунки бувають:

- а) прямі;
- б) через посередників;
- в) у формі торгових операцій;
- г) у формі інвестиційних операцій;
- д) у формі некомерційних операцій;
- е) міждержавні.

13. Залежно від об'єкта міжнародних відносин міжнародні розрахунки бувають:

- а) у формі торгових операцій;
- б) у формі інвестиційних операцій;
- в) у формі некомерційних операцій;
- г) прямі;
- д) через посередників;
- е) міждержавні.

14. Чисте інкасо – це:

- а) інкасо фінансових документів, не супроводжене комерційними документами (переказні та прості векселі, чеки й ін.);
- б) інкасо фінансових документів, супроводжених комерційними документами (рахунки, страхові документи та ін.), а також інкасо тільки комерційних документів;
- в) власний варіант відповіді.

15. Інкасо – це:

а) банківська розрахункова операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта одержує на основі розрахункових документів належні експортеру кошти від платника за відвантаженні на його адресу товари або за надані йому послуги і зараховує ці кошти на його рахунок у банку;

б) письмове зобов'язання банку провести за проханням і відповідно до вказівок імпортера платіж експортеру за наявності відповідного набору документів;

в) грошова сума чи майнова цінність, передана покупцем продавцю до відвантаження товару в рахунок виконання зобов'язань за контрактом;

г) форма розрахунків, за якої товар або товарні документи передаються покупцеві на умовах наступної оплати у встановлений термін, причому вартість товару заноситься продавцем у дебет рахунку покупця.

16. Документальне інкасо – це:

а) інкасо фінансових документів, не супроводжене комерційними документами (переказні й прості векселі, чеки та ін.);

б) інкасо фінансових документів, супроводжених комерційними документами (рахунки, страхові документи та ін.), а також інкасо тільки комерційних документів;

в) власний варіант відповіді.

17. Залежно від ступеня відповідальності банку акредитиви бувають:

а) відкличні;

б) безвідкличні;

в) підтверджені;

г) непідтверджені;

д) подільні;

е) неподільні;

є) переказні.

18. Залежно від характеру використання коштів акредитиви бувають:

а) подільні;

б) неподільні;

в) відкличні;

г) безвідкличні;

д) підтверджені;

е) непідтверджені;

є) переказні.

19. Акредитив – це:

а) письмове зобов'язання банку провести за проханням і відповідно до вказівок імпортера платіж експортеру за наявності відповідного набору документів;

б) грошова сума чи майнова цінність, передана покупцем продавцю до відвантаження товару в рахунок виконання зобов'язань за контрактом;

в) форма розрахунків, за якої товар або товарні документи передаються покупцеві на умовах наступної оплати у встановлений термін, причому вартість товару заноситься продавцем у дебет рахунку покупця;

г) банківська розрахункова операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта одержує на основі розрахункових документів належні експортеру кошти від платника за відвантаженні на його адресу товари або за надані йому послуги та зараховує ці кошти на його рахунок у банку.

20. У світовій практиці авансові платежі використовуються у таких випадках:

а) коли продавець сумнівається в платоспроможності покупця;

б) коли політична і (чи) економічна обстановка в країні покупця нестабільна;

в) під час постачання дорогого обладнання;

г) під час поставки товарів стратегічного призначення;

д) за умови тривалих термінів здійснення контракту.

21. Вексель – це:

а) цінний папір, що становить собою безумовне зобов'язання провести платіж у зазначений термін;

б) письмове зобов'язання банку провести за проханням і відповідно до вказівок імпортера платіж експортеру за наявності відповідного набору документів;

в) грошова сума чи майнова цінність, передана покупцем продавцю до відвантаження товару в рахунок виконання зобов'язань за контрактом;

г) форма розрахунків, за якої товар або товарні документи передаються покупцеві на умовах наступної оплати у встановлений термін, причому вартість товару заноситься продавцем у дебет рахунку покупця.

22. Види індосаментів векселів:

а) іменний;

б) ордерний;

- в) пред'явницький;
- г) безобіговий;
- д) передоручений.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1 – 7; 9; 11; 12; 14 – 16].

Практичні завдання

Завдання 8.1. Величина курсу гривні за прямим котирування визначається як відношення вартості споживчих благ у доларах США до вартості споживчих благ у національній валюті.

Величина курсу гривні за зворотнім котирування визначається як відношення вартості споживчих благ у національній валюті до вартості споживчих благ у доларах США.

Завдання 8.2. Номінальні курси долара США визначаються:

за прямим котируванням: відношення суми в національній валюті до суми в доларах США;

за зворотнім котируванням відношення суми у доларах США до суми національній валюті.

Реальні курси долара США визначаються:

за прямим котируванням: як номінальний курс за прямим котируванням, помножений на відношення коефіцієнта приросту цін в Україні до коефіцієнта приросту цін у США;

за зворотнім котируванням: як номінальний курс за зворотним котируванням, помножений на відношення коефіцієнта приросту цін у США до коефіцієнта приросту цін в Україні.

Тема 9. Транспортні умови міжнародних контрактів

Зміст теми:

9.1. Поняття про організацію міжнародних перевезень і транспортну логістику.

9.2. Логістичний моніторинг як інструмент узгодження транспортних умов у міжнародних контрактах.

9.3. Умови доставки вантажів у міжнародних контрактах.

Основні терміни та поняття: міжнародні перевезення; транспорт; транспортна логістика; авіаперевезення; вантажний транспорт; трубопровідний транспорт; морський транспорт.

Питання для самостійного опрацювання

1. Типи суден для морських перевезень.
2. Особливості використання трубопровідного транспорту.
3. Організація авіаперевезень в рамках Інкотермс-2020

Тематика есе

1. Техніка транспортних перевезень у міжнародній практиці.
2. Особливості застосування різних видів транспорту в міжнародних перевезеннях.

Запитання для самодіагностики

1. Розкрийте порядок організації міжнародних перевезень.
2. Надайте визначення поняття "транспортна логістика".
3. Розкрийте сутність і призначення транспортної логістики.
4. Надайте визначення поняття "логістичний моніторинг вантажів".
5. Надайте класифікацію транспортних операцій у зовнішньоекономічній діяльності.
6. Охарактеризуйте процес транспортування товарів у міжнародній торгівлі.
7. Надайте характеристику умов транспортування вантажів у міжнародних операціях.
8. Розкрийте порядок застосування логістичного моніторингу як інструмента узгодження транспортних умов у міжнародних контрактах.
9. Надайте характеристику транспортних конвенцій.
10. Назвіть принципи транспортної логістики.
11. Охарактеризуйте процес узгодження транспортних умов постачань.
12. Опишіть процес логістичного моніторингу вантажів.
13. Опишіть процедуру здійснення контролю руху вантажів.
14. Охарактеризуйте різні види операцій з доставки вантажів.

Тестові завдання

1. Продукція транспорту – це:
 - а) процес переміщення товарів від постачальника до споживача;
 - б) товари, роботи, послуги;

- в) пасажирообіг;
- г) власний варіант відповіді.

2. Процес доставки товару в міжнародній торгівлі охоплює:

- а) перевезення товару від внутрішнього пункту виробництва до прикордонного пункту країни-експортера;
- б) міжнародне транзитне чи морське перевезення від пункту країни-експортера до прикордонного пункту країни-імпортера (якщо між країнами не встановлений спільний кордон);
- в) транспортування від прикордонного пункту країни-імпортера до внутрішнього пункту споживача товару;
- г) правильної відповіді немає.

3. Регулювання міжнародних морських перевезень здійснює:

- а) Міжнародна морська організація;
- б) Міжнародна організація праці;
- в) Організація Об'єднаних Націй;
- г) Міністерство транспорту України.

4. Міжнародне перевезення – це:

- а) перевезення вантажів або пасажирів між декількома країнами з перетинанням кордону як мінімум двох країн;
- б) перевезення вантажів і пасажирів всередині країни;
- в) перевезення річковим і морським транспортом між кількома країнами;
- г) правильної відповіді немає.

5. Види перевізників:

- а) перевізники загального користування;
- б) контрактні перевізники;
- в) інтермодальні перевізники;
- г) вантажні експедитори;
- д) приватні перевізники.

6. Перевізники загального користування – це:

- а) компанії, що перевозять вантажі між двома пунктами для будь-якого замовника (переважно це виконання разових замовлень на звичайних транспортних засобах);

б) перевізники, які беруть на себе основну частину перевезення вантажів організації протягом тривалого часу;

в) перевізники, які намагаються одержати комбінацію переваг декількох окремих способів перевезення, та прагнуть добитися безперебійного руху;

г) перевізники, що збирають відносно невеликі вантажі та поєднують їх у більші партії, які перевозять між однаковими пунктами.

7. Види транспортного сполучення у міжнародних перевезеннях:

а) пряме сполучення;

б) змішане сполучення;

в) обернене сполучення;

г) зворотне сполучення;

д) усі відповіді правильні.

8. Контрактні перевізники – це:

а) перевізники, які беруть на себе основну частину перевезення вантажів організації протягом тривалого часу;

б) перевізники, які намагаються одержати комбінацію переваг декількох окремих способів перевезення, та прагнуть добитися безперебійного руху;

в) компанії, що перевозять вантажі між двома пунктами для будь-якого замовника (переважно, це виконання разових замовлень на звичайних транспортних засобах);

г) перевізники, що збирають відносно невеликі вантажі та поєднують їх у більші партії, які перевозять між однаковими пунктами.

9. Транспортні витрати охоплюють:

а) витрати з підготовки товару до відвантаження (перевірка якості, кількості, спеціальне упакування);

б) оплата завантаження на перевізні засоби до основного перевізника;

в) витрати на проміжне зберігання і завантаження товару на основного перевізника;

г) оплата вартості основного перевезення, включно зі страхуванням;

д) витрати з розвантаження товару в пункті призначення;

е) кінцева доставка на склад покупця;

є) правильної відповіді немає.

10. Вантажні експедитори – це:

- а) перевізники, що збирають відносно невеликі вантажі та поєднують їх у більші партії, які перевозять між однаковими пунктами;
- б) перевізники, які беруть на себе основну частину перевезення вантажів організації протягом тривалого часу;
- в) перевізники, які намагаються одержати комбінацію переваг декількох окремих способів перевезення, та прагнуть добитися безперервного руху;
- г) компанії, що перевозять вантажі між двома пунктами для будь-якого замовника (переважно, це виконання разових замовлень на звичайних транспортних засобах).

11. До товаросупровідних документів, що прямують разом із вантажем від станції відправлення до станції призначення у міжнародних поставках, належать:

- а) комерційні;
- б) транспортні;
- в) страхові;
- г) митні;
- д) змішані;
- е) комбіновані.

12. Який вид рахунків опосередковує операції, які не передбачають руху грошових коштів (наприклад, бартер, застава давальницької сировини, тимчасове ввезення (вивезення) зразків товарів, товарна інвестиція та ін.):

- а) рахунок-проформа;
- б) рахунок-фактура;
- в) авансовий рахунок;
- г) податкова накладна;
- д) виписка з поточного рахунка?

13. Причини необхідності використання рахунків-проформ:

- а) рахунок-проформа є підставою для декларування фактурної вартості товару;
- б) рахунок-проформа є базою для визначення митної вартості товару та розрахунку митних податків і зборів;
- в) рахунок-проформа є елементом валютного контролю;
- г) рахунок-проформа є документом, що підтверджує країну походження товару.

14. Функції коносаменту:

- а) є документом, який доводить факт укладення договору перевезення;
- б) містить усі основні умови міжнародного контракту;
- в) несе функцію "розписки";
- г) є цінним папером, що дає право власності на конкретний вантаж;
- д) власний варіант відповіді.

15. Дані, які мають бути в обов'язковому порядку включені в коносамент:

- а) найменування перевізника та місце його знаходження;
- б) найменування порту навантаження згідно з договором морського перевезення вантажу та дата прийому вантажу перевізником в порту навантаження;
- в) найменування відправника і місце його знаходження;
- г) найменування порту вивантаження згідно договором морського перевезення вантажу;
- д) найменування одержувача, якщо він зазначений відправником;
- е) зовнішній стан вантажу та його упаковки;
- є) фрахт у розмірі, що підлягає сплаті одержувачем, чи інша вказівка на те, що фрахт має сплачуватися їм;
- ж) час і місце видачі коносаменту;
- з) число оригіналів коносаменту, якщо їх більше ніж один;
- и) підпис перевізника або діє від його імені особи.

16. До страхових документів, які використовуються в міжнародних постачаннях належать:

- а) страховий поліс;
- б) страховий сертифікат;
- в) рахунок страхувальника;
- г) страховий платіж;
- д) страхова сума;
- е) страховий внесок.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацьовувати на основі літературних джерел [1 – 3; 5 – 11; 13; 15; 16].

Тема 10. Економічні умови міжнародних контрактів

Зміст теми:

10.1. Урахування цінового фактора під час укладання міжнародних контрактів.

10.2. Страхові умови укладання міжнародних контрактів.

10.3. Оцінювання ефективності міжнародних контрактів.

Основні терміни та поняття: міжнародний контракт; ціна; страхування; ефективність; ефективність міжнародного контракту.

Питання для самостійного опрацювання

1. Методика визначення цінових умов міжнародних контрактів.
2. Методика оцінювання ефективності експортно-імпортних операцій.

Практичні завдання для самостійного виконання

Завдання 10.1. Величина експорту країни становить 3,5 % від показника ВВП, імпорту – 6 млрд дол. США, ВВП – 200 млрд дол. США. Знайдіть і прокоментуйте величини:

- 1) сальдо торговельного балансу (чистого експорту);
- 2) зовнішньоторговельного обороту країни;
- 3) експортної квоти;
- 4) імпортної квоти;
- 5) зовнішньоторговельної квоти країни.

Чи є економіка даної країни відкритою?

Завдання 10.2. Проаналізуйте регіональну структуру зовнішньої торгівлі послугами, визначте експортно-імпортне сальдо з застосуванням MS Excel. У табличній формі подайте результати аналізу та формалізований вигляд розрахунків.

Графічно зобразіть:

- 1) динаміку імпорту й експорту послуг по Україні загалом;
- 2) динаміку експорту областей з найбільшим і найменшим обсягами експорту;
- 3) динаміку імпорту областей з найбільшим і найменшим обсягами імпорту.

За результатами аналізу зробіть висновки з застосуванням MS Word. Вихідні дані наведено у табл. 10.1.

**Вихідні дані для аналізу регіональної структури експорту
та імпорту послуг**

Області	Експорт послуг, тис. дол. США		Імпорт послуг, тис. дол. США		Експортно- імпортне сальдо
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	
Україна	8 951 712,0	?	4 724 131,6	?	?
Вінницька	92 216,7	?	19 312,7	?	?
Волинська	77 676,3	?	26 522,3	?	?
Дніпропетровська	95 035,0	?	182 817,0	?	?
Донецька	62 645,2	?	104 059,9	?	?
Житомирська	63 816,6	?	16 926,6	?	?
Закарпатська	227 384,5	?	23 047,2	?	?
Запорізька	125 137,4	?	21 957,4	?	?
Івано-Франківська	50 955,4	?	20246,2	?	?
Київська	253 211,2	?	117 574,4	?	?
Кіровоградська	22 519,4	?	10 770,0	?	?
Луганська	21 661,6	?	24 307,9	?	?
Львівська	423 127,1	?	53 337,6	?	?
Миколаївська	355 842,3	?	24 656,4	?	?
Одеська	581 114,4	?	177 339,8	?	?
Полтавська	40 953,1	?	81 291,2	?	?
Рівненська	42 275,7	?	12 699,8	?	?
Сумська	25 079,6	?	14 562,3	?	?
Тернопільська	71 686,9	?	5 485,7	?	?
Харківська	268 941,6	?	45 701,6	?	?
Херсонська	23 149,8	?	8 035,7	?	?
Хмельницька	16 451,7	?	16 212,9	?	?
Черкаська	26 348,5	?	12 873,7	?	?
Чернівецька	30 302,2	?	22 19,4	?	?
Чернігівська	20 645,5	?	20 561,2	?	?
м. Київ	2 791 377,2	?	2 454 544,4	?	?

Завдання 10.3. Проаналізуйте географічну структуру експорту, імпорту послуг і динаміку показників експорту й імпорту за вихідними даними, наведеними у табл. 10.2. Динаміку експортно-імпортного сальдо п'яти країн з найбільшим і найменшим його значенням слід подати графічно.

**Вихідні дані для аналізу географічної структури експорту
та імпорту послуг**

Країни	Експорт послуг		Імпорт послуг		Експортно-імпортне сальдо
	тис. дол. США	питома вага, %	тис. дол. США	питома вага, %	
Австралія	4 350,8	?	1 385,0	?	?
Австрія	167 372,2	?	70 122,8	?	?
Азербайджан	24 191,3	?	10 292,2	?	?
Албанія	734,6	?	1 436,0	?	?
Білорусь	108 490,5	?	92 931,5	?	?
Болгарія	26 529,0	?	19 491,9	?	?
Боснія і Герцеговина	128,7	?	108,1	?	?
Бразилія	423,3	?	2 036,3	?	?
Естонія	120 190,6	?	29 232,2	?	?
Ефіопія	979,7	?	424,3	?	?
Єгипет	56 539,2	?	135 253,3	?	?
Німеччина	422 720,5	?	285 047,9	?	?
Нова Зеландія	323,0	?	174,7	?	?
Норвегія	29 236,9	?	16 670,2	?	?
Об'єднані Арабські Емірати	240 623,6	?	73 461,5	?	?
Оман	2 409,9	?	81,8	?	?
Туніс	1 404,8	?	4043,7	?	?
Туреччина	149 564,6	?	410428,7	?	?
Туркменістан	11 066,3	?	6004,2	?	?
Уганда	8 658,9	?	585,5	?	?
Угорщина	149 729,9	?	37 587,4	?	?
Узбекистан	8 141,2	?	1 956,2	?	?
Чилі	155,9	?	390,6	?	?
Чорногорія	2 261,5	?	7 350,1	?	?
Швейцарія	711 010,3	?	144 211,7	?	?
Швеція	68 803,6	?	35 607,0	?	?
Шри-Ланка	3 667,6	?	4 651,1	?	?
Ямайка	74,4	?	31,3	?	?
Японія	6 190,3	?	11 027,4	?	?
Країни ЄС	3 092 014,8	?	2 562 920,4	?	?

Запитання для самодіагностики

1. Обґрунтуйте необхідність урахування цінового фактора під час укладання міжнародних контрактів.
2. Опишіть порядок встановлення цін за базовими умовами поставчаних Інкотермс.
3. Надайте порівняльну характеристику різних методів встановлення цін у міжнародних контрактах.
4. Охарактеризуйте страхові умови укладання міжнародних контрактів.
5. Назвіть види страхування міжнародних вантажів.
6. Розкрийте сутність методики розподілу страхових витрат між покупцем і продавцем.
7. Опишіть методику оцінювання ефективності міжнародних контрактів.
8. Охарактеризуйте методику оцінювання валютної ефективності міжнародних контрактів.
9. Опишіть методику оцінювання економічної ефективності міжнародних контрактів.
10. Розкрийте сутність методики оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності на макрорівні.
11. Назвіть показники ефективності експортно-імпортних операцій на макрорівні.

Тестові завдання

1. Ціна у міжнародному контракті може бути встановлена за:
 - а) визначену кількісну одиницю (чи за визначену кількість одиниць) товару, зазначену в одиницях виміру (ваги, довжини, площі, обсягу, штук, комплектів чи в рахункових одиницях – сотні, дюжина), які звичайно прийняті у торгівлі даним товаром;
 - б) вагову одиницю, з огляду на базисний вміст основної речовини в товарі (для таких товарів, як руди, концентрати, хімікалії й ін.);
 - в) вагову одиницю залежно від коливань натурної ваги, вмісту сторонніх домішок і вологості;
 - г) правильної відповіді немає.
2. Базис ціни у міжнародному контракті встановлює, чи входять до ціни:
 - а) транспортні витрати;
 - б) страхові витрати;
 - в) складські витрати;

- г) інші витрати по доставці товару;
- д) правильної відповіді немає.

3. Ціна у міжнародному контракті може бути виражена у валюті:

- а) країни-експортера;
- б) країни-імпортера;
- в) "третьої країни";
- г) правильної відповіді немає.

4. Методи встановлення ціни експортером:

- а) на базі витрат виробництва;
- б) з огляду на рівень попиту;
- в) орієнтуючись на рівень цін конкурентів;
- г) комбіновані методи;
- д) змішані методи.

5. За способом фіксації у контракті можуть бути такі види цін:

- а) тверда ціна;
- б) ціна з наступною фіксацією у контракті;
- в) ковзаюча ціна;
- г) ціна без фіксації у контракті;
- д) вільна ціна.

6. Тверда ціна – це:

а) ціна, яка встановлюється у момент підписання контракту та протягом терміну його дії не підлягає зміні, тобто це вид ціни, що встановлюється у вигляді конкретної цифри. Ці ціни використовуються у коротко-термінових угодах, найчастіше під час негайних поставок (від 1 до 14 днів);

б) ціна, яка не вказується у міжнародному контракті, а лише описується спосіб встановлення ціни у майбутньому, тобто на момент виконання угоди, або у зазначені договором терміни на основі узгоджених джерел. Ці ціни застосовуються під час поставок товарів з тривалим терміном виготовлення;

в) ціна, яка розраховується у момент виконання угоди перегляданням базисної ціни з урахуванням зміни у витратах виробництва за час виконання контракту.

- г) правильної відповіді немає.

7. Об'єкти транспортного страхування у міжнародних договорах:

- а) вантаж-карго;
- б) транспортний засіб-каско;
- в) фрахт, як плата власникові транспорту за перевезення вантажів.

8. Ковзаюча ціна – це:

а) ціна, яка розраховується у момент виконання угоди переглядан-ням базисної ціни з урахуванням зміни у витратах виробництва за час ви-конання контракту;

б) ціна, яка не вказується у міжнародному контракті, а лише опи-сується спосіб встановлення ціни у майбутньому, тобто на момент вико-нання угоди, або у зазначені договором терміни на основі узгоджених джерел. Ці ціни застосовуються під час поставок товарів з тривалим терміном виготовлення;

в) ціна, яка встановлюється у момент підписання контракту та про-тягом терміну його дії не підлягає зміні, тобто це вид ціни, що встанов-люється у вигляді конкретної цифри. Ці ціни використовуються при корот-котермінових угодах, найчастіше під час негайних поставок (від 1 до 14 днів);

г) правильної відповіді немає.

9. У разі страхування відповідальності відшкодуванню підлягають такі види збитку:

- а) майновий збиток (школа майну);
- б) особистий збиток (школа особі);
- в) моральний збиток (компенсація за страждання);
- г) претензії побічно потерпілих;
- д) власний варіант відповіді.

10. Аналіз експортних та імпорتنих операцій підприємства охоплює:

а) визначення виконання зобов'язань за вартістю, фізичним обсягом і ціною експортованих (імпортованих) товарів;

б) визначення виконання зобов'язань за термінами їхніх поставок та якістю;

в) встановлення факторів і величин їх впливу на економічні показники;

г) з'ясування причин недовиконання зобов'язань за тими чи іншими позиціями.

11. Інтегральний показник валютної ефективності міжнародних контрактів визначається як:

а) добуток показника валютної ефективності експорту та показника валютної ефективності імпорту;

б) відношення показника валютної ефективності експорту до показника валютної ефективності імпорту;

в) різниця між показником валютної ефективності експорту та валютної ефективності імпорту;

г) сума показників валютної ефективності експорту та валютної ефективності імпорту;

д) різниця валютної ефективності експорту та валютної ефективності імпорту, помножена на індекс зростання ВВП.

12. Ціна з наступною фіксацією у контракті – це:

а) ціна, яка не вказується у міжнародному контракті, а лише описується спосіб встановлення ціни у майбутньому, тобто на момент виконання угоди, або у зазначені договором терміни на основі узгоджених джерел. Ці ціни застосовуються під час поставок товарів з тривалим терміном виготовлення;

б) ціна, яка встановлюється у момент підписання контракту і протягом терміну його дії не підлягає зміні, тобто це вид ціни, що встановлюється у вигляді конкретної цифри. Ці ціни використовуються при короткотермінових угодах, найчастіше під час негайних поставок (від 1 до 14 днів);

в) ціна, яка розраховується у момент виконання угоди перегляданням базисної ціни з урахуванням зміни у витратах виробництва за час виконання контракту;

г) правильної відповіді немає.

Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи

Теоретичні питання слід опрацювати на основі літературних джерел [1 – 5; 7; 9; 11; 12; 14 – 6].

Практичні завдання

Завдання 10.1. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

1) визначити суму експорту, шляхом множення обсягу ВВП на відсоток експорту від показника ВВП;

2) визначити сальдо торговельного балансу (чистого експорту) як різницю між обсягами експорту та імпорту;

3) визначити величину зовнішньоторговельного обороту країни як суму експорту та імпорту;

4) визначити експортну квоту як відношення експорту до обсягу ВВП;

5) визначити імпортну квоту, як відношення імпорту до обсягу ВВП;

6) визначити зовнішньоторговельну квоту як суму експортної та імпортної квоти.

Відкритість економіки визначається з огляду на значення експортної квоти. Відкритою економіка є, якщо експортна квота перевищує 10 %.

Завдання 10.2. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

1) визначення питомої ваги експорту за кожною областю України у загальному обсязі експорту;

2) визначення питомої ваги імпорту за кожною областю України у загальному обсязі імпорту;

3) визначення експортно-імпортного-сальдо в абсолютному виразі, як різниці між сумою експорту та сумою імпорту;

4) побудова в MS Excel три гістограми. Перша – співвідношення експорту й імпорту загалом по Україні. Друга гістограма – динаміка експорту областей з найбільшими і найменшими його обсягами. Третя гістограма – динаміка імпорту областей з найбільшими і найменшими його обсягами;

5) підготовка висновків щодо динаміки експортно-імпортного сальдо послуг в Україні.

Розрахунки слід виконати також в MS Excel.

Завдання 10.3. Завдання слід виконувати у такій послідовності:

1) визначення питомої ваги експорту послуг за кожною країною в загальному обсязі експорту;

2) визначення питомої ваги імпорту послуг за кожною країною в загальному обсязі імпорту;

3) визначення експортно-імпортного-сальдо в абсолютному виразі як різниці між сумою експорту та сумою імпорту послуг;

4) підготовка висновків щодо динаміки експортно-імпортного сальдо. Висновки слід робити на основі гістограми, що містить динамку експортно-імпортного сальдо п'яти країн з найбільшим і п'яти країн з найменшим його значенням. Цю гістограму слід побудувати в MS Excel.

Рекомендована література

Основна

1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посіб. / Л. Л. Носач, В. О. Козуб, П. Л. Гринько, А. С. Дядін. – Харків : Видавництво "Монограф", 2015. – 320 с.

2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посіб. / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. А. Заєць та ін. ; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М. А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – Київ : Освіта України, 2012. – 272 с.

Додаткова

3. Архієреєв С. І. Міжнародна економіка і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. для студ. зі спец. "Економіка", "Облік та оподаткування", "Менеджмент", "Маркетинг", "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" / [С. І. Архієреєв, Н. М. Волоснікова, С. О. Климова] ; за ред. проф. С. І. Архієреєва ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 233 с.

4. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 4-те вид., перероб. і допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 452 с.

5. Дахно І. І. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська ; [за ред. І. І. Дахна]. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 355 с.

6. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Крап'як та ін. – Київ : ЦНЛ, 2004. – 608 с.

7. Князь С. В. Міжнародна торгівля і фінанси : навч. посіб. / С. В. Князь, М. Т. Бець, Г. Л. Вербицька ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. В. Князя. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 513 с.

8. Крилова Н. В. Управління міжнародними торговельними операціями : навч. посіб. / Н. В. Крилова. – Київ : МАУП, 2006. – 232 с.

9. Лебідь О. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. для студ. спец. 8.03050201 "Банківська справа" / О. В. Лебідь. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 200 с.

10. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 648 с.

11. Міжнародна торгівля : підручник / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. – Київ : ЦУЛ, 2011. – 512 с.

12. Рожкова Т. С. Міжнародна торгівля : підручник / Т. С. Рожкова. – Київ : КиМУ, 2015. – 665 с.

13. Ткаченко А. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ / А. М. Ткаченко, О. І. Дідченко. – Дніпро : ДВНЗ УДХТУ, 2017. – 353 с.

14. Химинець В. В. Словник термінів з дисциплін "Міжнародні економічні відносини" та "Зовнішньоекономічна діяльність України": [близько 445 понять і термінів] / В. В. Химинець, Н. О. Кушнір ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". – Ужгород : Говерла, 2019. – 74 с.

Інформаційні ресурси:

15. Навчальна дисципліна "Міжнародні контракти" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5588>.

16. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України. – Режим доступу : www.ussci.org.ua.

17. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Правові та організаційні засади укладання міжнародних контрактів	4
Тема 1. Міжнародні контракти в зовнішньоекономічній діяльності	4
Тема 2. Види міжнародних контрактів	9
Тема 3. Структура та зміст міжнародних контрактів	15
Тема 4. Організація підготовки та укладання міжнародних контрактів	21
Тема 5. Організація виконання міжнародних контрактів купівлі-продажу	27
Змістовий модуль 2. Умови укладання та виконання міжнародних контрактів	43
Тема 6. Поняття про Інкотермс і його застосування у міжнародній практиці	43
Тема 7. Базові умови постачання в Інкотермс-2020	50
Тема 8. Валютно-фінансові умови міжнародних контрактів	59
Тема 9. Транспортні умови міжнародних контрактів.....	66
Тема 10. Економічні умови міжнародних контрактів	72
Рекомендована література.....	80
Основна.....	80
Додаткова.....	80
Інформаційні ресурси:	81

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МІЖНАРОДНІ КОНТРАКТИ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Мішин** Олександр Юрійович

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2021 р. Поз. № 35 ЕВ. Обсяг 83 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*